

Arbetspension

1:2018

Maria Vaalavuo har forskat
i hur skattefinansierade
hälsojänster fördelas

S. 4

PRÄKTIG PRISLAPP PÅ VÅRDTJÄNSTER

AI

Maskinen som komplement
till människans tankar

S. 10

BOKSLUTSBILAGA

Pengarna i pensionsfonderna blir
pensioner till slut.

S. 13

FÖRETAGARE

Många företagare väljer
minimal FöPL-försäkring

S.24

Virpi Rautiainen och Jarno Varis på Pensionsskyddscentralen experimenterar med artificiell intelligens. Den kan vara till nytta på många sätt.

I maj samlades toppforskare inom pensionsområdet i Finland. På bilden Francesca Bettio (t.h.) och Susan Kuivalainen.

- 3 LEDARE**
Rikta om strålkastaren, skriver Kati Kalliomäki.
- 4 INTERVJU**
Hurdan är prislappen på hälsa? Sakkunniga berättar
- 8 SAKKUNNIGARTIKEL**
Hälften av 50-plussarna vet inte vad de ska få i pension.
- 10 UNDER LUPPEN**
Experiment med AI.
- 12 KOLUMN**
Ole Norrback skriver om forskningen och samhället.
- 13 BILAGA**
Arbetspensionsanstaltarnas bokslut för år 2017
- 18 RISKHANTERING**
Mauri Kotamäki skriver om systemets hållbarhet.
- 20 CENTRALISERINGEN ÖKAR**
Det finns sammanlagt 31 arbetspensionsförsäkrare.
- 21 PÅ KONFERENS**
Om skillnaderna i mäns och kvinnors pensioner.
- 24 SAKKUNNIGARTIKEL**
Många företagare har en minimal FöPL-arbetsinkomst.
- 26 VARDAGSLIV**
Vilma Sefiani, 83, jobbar på.

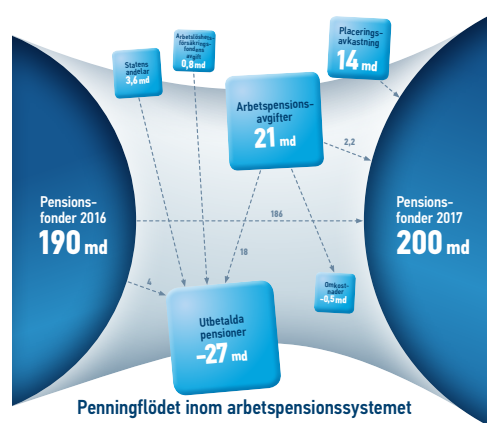

En pensionär anlitat vårdtjänster för 6 500 euro om året i genomsnitt.

- 28 JORDEN RUNT**
- 30 AKTUELLT**
- 31 UTNÄMNINGAR**
- 32 NYA PUBLIKATIONER**

Vilma Sefiani på jobbet.

13

Bilaga med arbetspensionsanstaltarnas bokslutsuppgifter mitt i tidningen.

Rikta om strålkastaren

PÅ SOCIALA MEDIER, i förstamajtal och i andra tal har det slängts fram nya idéer om pensionsskyddet. Det är fint att man talar om pensioner, men jag som själv länge har försökt väcka människors intresse för pensionsfrågor och ofta mötts av "vem bryr sig"-attityder undrar hur det kommer sig att det nu har blivit ett så hett samtalsämne.

EN ORSAK är säkert att det erbjuder en möjlighet att ställa olika grupper mot varandra, vilket ju är populärt idag. Det är enkelt att ställa de unga i ett hörn och de gamla i ett annat.

Det finns en befogad oro för att unga människor inte kommer i gång med vuxenlivet. En del av ungdomarna utbildar sig inte alls efter grundskolan och blir utan jobb, medan en del tappar greppet under resans gång och en del upplever att de äldre generationerna har plockat russinen ur kakan.

Om det är osäkert hur man kommer att kunna försörja sig i framtiden påverkas också nativiteten i slutändan.

DEN SOM HAR GJORT SITT för befolkningsökningen kan känna sig frestad att börja klaga på ungdomarna och komma med pekpinnar om framtidens pensionsbetalare. I stället för att studera vilka orsaker som döljer sig bakom den minskande nativiteten, drar man enkla slutsatser om själviska ungdomar som bara inte vill ta sig an allt besvär med familjeliv.

MISSNÖJET är ömsesidigt, ungdomar kan också titta under lugg på de äldre. En del av pensionärerna klarar sig bra, vilket får de mest stressade ungdomarna att känna bitterhet och rentav brist på delaktighet i möjligheterna att påverka sin egen framtid. Samtidigt vet vi att många pensionärer med låga inkomster har verkliga svårigheter att få vardagen att gå ihop, i synnerhet när krämpor och besvär sätter in. Det förekommer trots skattefinansierade inkomstöverföringar, som vi skriver om också i den här tidningen.

BORDE PENSIONERNA alltså höjas för att gagna de gamla eller borde man skära i dem för att trygga de ungas framtid? Det är inga lätta frågor, men lönar det sig ens att börja leta efter svar på dem? Kanske strålkastaren borde riktas bort från pensionssystemet, fast det först kan te sig som det självklara målet.

VI FÅR OCH SKA tänka på pensionerna, men om det medför sömnlösa nätter, ska beslut och justeringar göras i första hand på annat håll än i pensionssystemet. Det som sker i dag syns i pensionerna i framtiden.

En nedskärning av utlovade pensioner är inte en medicin som biter på sådant som vi kan påverka idag. Att äta upp fonderna som är avsedda för framtida generationer är också som att ta sockerpiller. ■

Kati Kalliomäki
chefredaktör
E-tidskrift Työeläke-lehti.fi
Twitter: @KatiKalliomäki

Karoliina Paatos

Arbetspension är en fack- och intressegrupps-tidning för pensionssektorn. Den ges ut av Pensionsskyddscentralen.

Utgivare
Pensionsskyddscentralen, www.etk.fi

E-TIDSKRIFT
Työeläke-lehti.fi

REDAKTIONENS E-POST
tyoelake-lehti@etk.fi

CHEFREDAKTÖR
Kati Kalliomäki

REDAKTIONSSSEKRETERARE
Pia Hansson

REDAKTIONSRÅD
Sonja Lilius (LPA)
Marjaana Lundqvist (Pensionsskyddscentralen)
Elena Nyyssönen (Veritas)
Merja Paananen (Keva)
Anu Suutela-Vuorinen (Elo)
Esko Torsti (Ilmarinen)
Niko Väinänen (Pensionsskyddscentralen)

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Anne Iivonen, Antti Karkainen, Vesa Laitinen,
Kari Lindstedt, Peter Lindström, Satu Nivalainen,
Ole Norrback, Karoliina Paatos, Eeva Poutiainen,
Jouko Ollikainen, Lotta Rantala, Merja Raunis
och Sanna Tenhunen.

PRENUMERATIONER OCH ADRESSÄNDRINGAR
aineistolaukset@etk.fi
Telefon 029 411 2500

GRAFISK FORMGIVNING
Aste Helsinki Oy
Markku Laitinen

TRYCKERI
PunaMusta Oy
papper UPMFine 100 g/m²

52 årgången
ISSN-L 0564-5808
Helsingfors 2018

Arbetspension utkommer två gånger om året,
nästa gång i december.

PÄRMBILD:
Vesa Laitinen

INTERVJU PÅ TORGKAFÉET

Räcker pensionen till för hälsovård?

PRISLAPPEN PÅ HÄLSAN

Skattefinansierade tjänster medför betydande inkomstöverföringar till pensionärer. Endast en liten del av tjänsternas pris bekostas med klientavgifter. Avgifterna kan ändå vara stora i pensionärernas vardag.

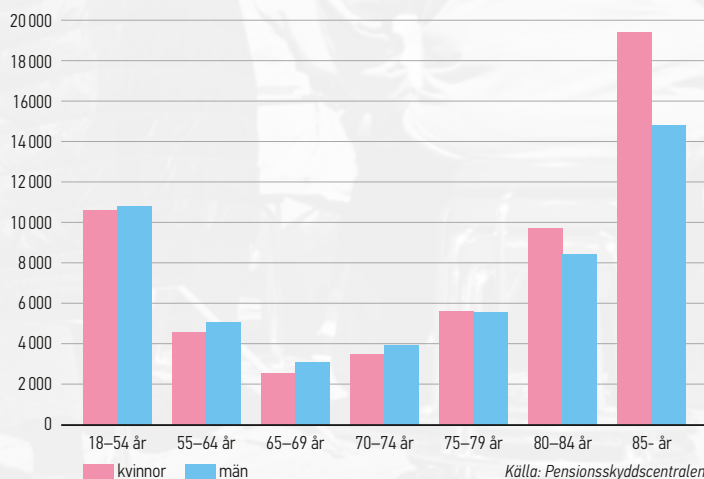
TEXT PETER LINDSTRÖM | FOTO VESA LAITINEN

**"En pensionär anlitar
vårdtjänster för 6 500 euro
per år i snitt. "**

Mest vårdtjänster behöver de som fyllt 85

Vårdtjänsternas värde enligt produktionskostnaderna, euro per år.

Euro (genomsnitt) / pensionär

Forskningschef **Maria Vaalavuo** från Institutet för hälsa och välfärd och den socialpolitiska experten **Tarja Pajunen** från Pensionstagarnas centralförbund sitter vid ett bord på torgkaféet i Hagnäs i Helsingfors. Ett ålderstiget par går långsamt förbi, stödande varandra. Det är många pensionärer bland torgkunderna. En del stöder sig på rollator eller käpp.

Vaalavuo och Pajunen har länge studerat pensionärernas vardag och hjälpbehov. För dem är det självklart

att prissättningen och tillgången på social- och hälsovårdstjänster har en stor betydelse för pensionärernas ekonomi.

– Åldern för med sig hälsoproblem som gör att pensionärer har ett större behov av vårdtjänster än den övriga befolkningen. Hittills har man dock inte vetat mycket om hur mycket social- och hälsovårdstjänster pensionärer anlitar och hur mycket klientavgifterna belastar deras ekonomi, säger Vaalavuo.

– Nu finns det ny kunskap om saken.

Vaalavuo har nyligen offentliggjort en undersökning som visar att en pensionär i genomsnitt anlitar vårdtjänster för 6 500 euro om året. Klientavgifterna täcker knappt 13 procent av tjänsternas värde. Skattefinansierade tjänster medför betydande inkomstöverföringar till pensionärer.

Forskaren Maria Vaalavuo betonar att medeltalen döljer mycket olika kunder och behov. Många har inte kommit att tänka på att majoriteten av pensionärerna inte anlitar mycket tjänster. I sin undersökning visar Vaalavuo t.ex. att varannan pensionär anlitar vårdtjänster för mindre än tusen euro per år. Bland dem som behöver mest tjänster är summan femtio gånger större. Ca fem procent av pensionärerna är storkonsumenter av vårdtjänster.

– Vi undersökte vårdtjänsternas penningvärde för att förstå vilka som har nytta av tjänsterna och vilka som blir utan. Samtidigt får vi kunskap om vad pensionen räcker till för, säger Vaalavuo.

– Om tjänsternas värde jämförs med pensionärernas disponibla inkomster, gagnas i synnerhet låginkomsttagare. Men om vi jämför den disponibla inkomsten och klientavgifterna, kan avgifterna vara betungande för dem som har låga inkomster.

SKENBARA FÖRMÅNER

I princip är en liten pension inte ett hinder för att få vårdtjänster. Om pensionen inte räcker till för klientavgifterna, kan pensionären ansöka om utkomststöd hos FPA.

– I praktiken går det inte till så. Bara en dryg procent av pensionärerna ansöker om utkomststöd. Den viktigaste orsaken är att det är svårt att söka. Redan innan utkomststöd beviljas, borde man tillämpa 11 § i lagen om klientavgifter inom social- och

VEM?

Tarja Pajunen

- Socialpolitisk expert
- Pensionstagarnas centralförbund (PCF)

VEM?

Maria Vaalavuo

- Forskningschef
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)

Varför har vi inte äldre-rådgivningar?

Tarja Pajunen,
socialpolitisk expert

hälsovården, enligt vilken en avgift kan nedsättas eller helt efterskänkas, säger Tarja Pajunen, som arbetar som socialpolitisk expert på pensionstagarnas intresseorganisation.

Enligt Pajunen är problemet att man inom vårdtjänsterna inte känner till paragrafen. Hon påminner också om att det finns ett avgiftstak för hälso- och sjukvårdstjänster.

– Klienten ansvarar själv för att följa med när avgiftstaket uppnås, men få äldre förstår hur man ska gå till väga.

Enligt Vaalavuos undersökning kommer var tredje person som fyllt 85 år upp till avgiftstaket under ett år.

– I Finland har vi många fina förmåner och tjänster, men många av dem är skenbara i pensionärernas vardag. Förmånerna och tjänsterna är som bollar som man slänger upp i luften och förväntar sig att pensionärerna fångar dem, suckar Pajunen.

Pajunen, som känner till den sociala tryggheten som helhet, påstår att pensionärerna inte bara är användare av tjänster. De är också tjänsteproducenter. Många äldre tar hand om sin sjuka make hemma eller hjälper sina barnbarn och deras föräldrar. Det är svårt att beräkna en prislapp på det arbetet. Det finns också de som helt faller igenom stödnätet.

– Vi har ensamma åldringar som kanske inte ens har anhöriga som hjälper och stöder dem, säger Pajunen.

1,5 miljoner pensionärer i Finland

- Nästan var tredje invånare i Finland är pensionär. Det finns 1,5 miljoner pensionärer.
- Den största åldersgruppen är 65–69-åringarna, som utgör ca en fjärdedel av pensionärerna, 361 000 personer.

Många får mindre än 1 250 euro i pension

- I fjol var den genomsnittliga totalpensionen 1 656 i månaden före skatt.
- Nästan 40 procent hade en pension på mindre än 1 250 euro i månaden.

Källa: Pensionsskyddscentralen

RÄCKER PENSIONEN TILL FÖR BOENDE?

Trots skillnaderna har pensionärerna också liknande behov av tjänster. Åtta av tio anlitar bashälsovården. Nästan alla behöver mediciner och betalar självriskandelar för dem.

Mest tjänster behöver de som har fyllt 85 år. Många äldre bor i långvarig anstaltsvård eller serviceboende, där klientavgifterna bestäms enligt klientens inkomster.

Avgiften för ensamboende kan vara hela 85 procent av nettotinkomsten, om det blir kvar minst 108 euro i månaden för personligt bruk.

– Varje tredje som är äldre än 85 år har en demenssjukdom. År för år är det svårare för dem att bo hemma. Det är förståeligt att boenderelaterade tjänster och deras pris bekymrar åldringarna mycket, konstaterar Tarja Pajunen, som talar för pensionstagarnas sak.

Av Vaalavuos undersökning framgår det att behovet av boendetjänster också accentueras bland låginkomsttagarna.

– Pensionärer med låga inkomster bor ofta ensamma och är sjukare. De har ett stort behov av vårdtjänster. I den här gruppen ingår också unga arbetsoförmögna och utvecklingsstörda, preciserar Vaalavuo.

INBESPARINGAR GENOM ATT STÖDA FUNKTIONSFÖRMÅGAN

Majoriteten av pensionärerna är yngre än 75 år. De flesta av dem är ännu ganska friska och behöver relativt litet tjänster. Det är beskrivande att man i den åldern anlitar vårdtjänster för några tusen euro om året i snitt.

– Kärnfrågan för dem är tillgången till vård, när de inte längre är i arbetslivet och kan ty sig till företagshälsovården. Hälsovårdscentralen brukar vara den viktigaste vårdtjänsten för dem, säger Pajunen.

I den gruppen finns en möjlighet till en bättre morgondag.

– Om vi nu satsar på att stöda 65–75-åringarnas funktionsförmåga, har de sannolikt mindre behov av dyrare tjänster när de är 85. Det behövs ändå mera kunskap om effektiva förebyggande åtgärder, säger Vaalavuo.

– På Pensionstagarnas centralförbund har vi länge funderat på varför vi inte har äldre rådgivningar, där pensionärer får grundläggande tjänster och råd. Rådgivningarna kunde också bidra till att minska den sociala stämpeln som många äldre som behöver tjänster nu upplever att de får. De kan vara rädda och skämmas för att söka sig till tjänster, fortsätter Pajunen.

"Vår undersökning visar hur mycket vårdtjänster pensionärerna anlitar."

Maria Vaalavuo,
forskningschef

SÄNK KLIENTAVGIFTERNA

På Hagnäs torg hittar vi också lösningar på hur pensionärernas ekonomi och tillgång till hälsotjänster kunde förbättras. Vaalavuo skulle överväga att sänka klientavgifterna för vissa vårdtjänster och räkna klientavgifterna för munhälsovård med i avgiftstaket. Särskilt viktigt anser hon det vara att paragrafen om nedsatt avgift i lagen om klientavgifter systematiskt ska tillämpas på låginkomsttagare.

– Det finns tecken på att Finland håller på och fjärrar sig från den nordiska välfärdsstaten. Inser vi hur svårt låginkomsttagare har det? frågar hon.

Tarja Pajunen anser också att det är viktigt att sänka klientavgifterna. Å andra sidan behöver pensionärerna mera rådgivning och vägledning. Framtiden ser inte bra ut.

– Ålderdom och svaghet är snart tabu i det här samhället. Unga värdesätter inte äldre på samma sätt som förr. Samtidigt ökar arbetsbördan för dem som arbetar med åldringar. De blir allt mer förtvivlade. Men om jag kunde ändra på någonting, skulle det vara tjänstevägledningen. Att någon skulle ta ansvar och hjälpa åldringarna att hitta rätt hjälp, säger Pajunen. ■

Äldre betalar mest klientavgifter

KLIENTAVGIFTERNA slukar en avsevärd del av mer än 55 000 äldre personers inkomster. Klientavgifterna för social- och hälsovårdstjänster och självriskandelarna för läkemedel och resor översteg 40 procent av deras disponibla inkomster (år 2015).

De största avgifterna betalas av de äldsta och dem som är i långvarig anstaltsvård.

Det finns ett årligt tak för klientavgifterna inom den kommunala hälsovården. År 2018–2019 är avgiftstaket 683 euro om året.

Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) har framfört att det bör ges bättre anvisningar om tillämpningen av 11 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, som gäller nedsättning och efterskänkning av avgifter, när lagen revideras.

Källa: THL, SHM

Hälften av 50+-åringarna vet inte hur stor pension de kommer att få

Det finns klara brister i pensionskunskaperna bland dem som närmar sig pensionsåldern. De ekonomiska sporrarna inom pensionssystemet spelar en roll endast för en liten del av finländarna och har ingen omfattande inverkan på pensionsplanerna.

Majja Astikainen

Satu Nivalainen
Nationalekonom
Pensionsskyddscentralen

Majja Astikainen

Sanna Tenhunen
Nationalekonom
Pensionsskyddscentralen

PENSIONSSYSTEMET innehåller ekonomiska incitament för att människor ska senarelägga sin pensionering. Sådana incitament i pensionssystemet i Finland är livslängdskoefficienten, uppskovshöjningen och förtidsminskningen (tabell 1).

De ekonomiska incitamenten att senarelägga pensionen kan påverka pensionsplanerna endast om folk känner till dem. I en undersökning som publicerades nyligen utredes hur väl finländare i åldern 54–62 år känner till de sporrande dragen i pensionssystemet och hur kunskapen om pensionsfrågorna återspeglas i incitamentens betydelse och den planerade pensioneringsåldern.

Kunskaperna i pensionsfrågor mättes på tre sätt. Den som svarade blev ombedda att uppskatta storleken på sin framtida pension, berätta vad de visste om hur livslängdskoefficienten minskar pensionen och hur fortsatt förvärvsarbete påverkar deras pension.

DE OLIKA MÄTARNA ger en lite oroande bild av hur väl folk känner till pensionsfrågor (figur 1). Inte ens hälften av dem som svarade kunde uppskatta hur stor pension de kommer att få. Däremot var det fler, två av tre, som kände till hur fortsatt förvärvsarbete påverkar pensionsintjänningen.

Klart sämst kände man till hur livslängdskoefficienten inverkar på pensionen. Mer än hälften kände inte alls till livslängdskoefficienten, som minskar den månatliga pensionen till följd av att medellivslängden ökar. Också de flesta som kände till livslängdskoefficienten underskattade dess inverkan.

De som oftare än genomsnittet kunde ge en uppskattning av sin egen pension var de som var när-

De ekonomiska sporrarna har betydelse endast för en liten del.

mast pensionsåldern, högskoleutbildade, högre tjänstemän och sakkunniga och de som hade högre arbetsinkomster. I dessa grupper var kunskapen om pensionsfrågor starkare också enligt de andra mätarna. Däremot kände de som bara hade grundutbildning, arbetslösa och låginkomsttagare mera sällan till pensionsfrågor.

EKONOMISKA SPORRAR som påverkar pensionens storlek har betydelse för endast en liten del av finländarna. Fast nästan 60 procent ansåg att uppskovsförhöjningen generellt sett sporrade till senare pensionering, upplevde endast 15 procent att livslängdskoefficienten, som minskar pensionen, påverkade deras egna pensionsplaner (figur 2).

De som planerade att senarelägga sin pensionering på grund av livslängdskoefficienten och uppskovsförhöjningen var i synnerhet personer som såg positivt på sina möjligheter att orka arbeta, de som var bekymrade över hur de skulle klara sig på pensionen och de som hade en god uppfattning om hur fortsatt förvärvsarbete påverkar pensionen.

MER ÄN HÄLFTEN av dem som svarade planerade att gå i pension exakt vid sin egen pensionsålder. Var sjätte planerade att ta ut pensionen i förtid före pensionsåldern och ca 30 procent först efter den.

Hurdan uppfattning de som svarade hade om de ekonomiska sporrarna återspeglades konsekvent i deras pensionsplaner. De som planerade att skjuta upp pensioneringen på grund av livslängdskoefficienten och ansåg att uppskovsförhöjningen sporrade till att senarelägga pensionen övervägde något oftare att gå i pension först efter att ha uppnått sin egen pensionsålder. Som helhet verkar de eko-

ekonomiska incitamenten inte ha någon omfattande inverkan på pensionsplanerna, även om de för en del är viktiga faktorer som motiverar till att arbeta vidare. Resultaten visar att pensionskunskaperna och de ekonomiska incitamentens inverkan hopar sig hos dem som har det väl ställt. Personer som är friska och har en god ställning i arbetslivet har bättre möjligheter både att dra nytta av de ekonomiska incitamenten i pensionssystemet och att fortsätta arbeta.

Det är motiverat att uppmuntra personer som närmar sig pensionsåldern att studera sitt arbetspensionsutdrag och skaffa sig mer kunskap om pensioner t.ex. med hjälp av räknare med vilka man kan beräkna hur arbetsinkomster och pensioneringstidpunkten påverkar den framtida pensionen. ■

Satu Nivalainen och Sanna Tenhunen: Eläketietous, taloudellisten kannustimien vaikutus ja eläkeaikeet.

Vår enkätundersökning

- Pensionsskyddscentralens enkätundersökning skickades till 4 000 personer våren 2016. Drygt 2000 personer svarade på enkäten.
- Undersökningen var en studie av pensionskunskaperna, uppfattningarna om de ekonomiska incitamenten och pensionsplanerna bland finländare i åldern 54–62 år.
- Arbetspensionsutdraget visar hur mycket pension man tjänat in. Med pensionsräknare på arbetspension.fi kan man utvärdera olika pensionsalternativ.

Tabell 1

Tre incitament att arbeta vidare

1 LIVSLÄNGDSKOEFFICIENTEN

Livslängdskoefficienten minskar din månatliga pension. Koefficienten beräknas årligen för nya begynnande pensioner. Den minskar t.ex. ålderspensionen för personer födda 1956 med ca 4 procent, när pensionen börjar år 2018 eller senare.

2 UPPSKOVSFÖRHÖJNINGEN

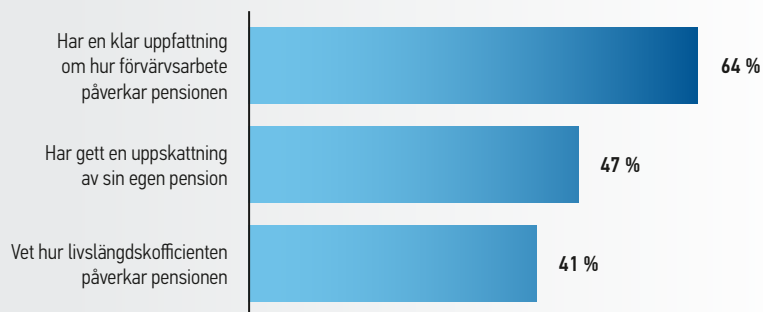
Om du går i pension senare än vid din lägsta pensionsålder, får du bättre pension tack vare uppskovsförhöjningen. Din pension höjs med 0,4 procent för varje månad med vilken den senareläggs. Om du skjuter upp pensionen och arbetar tjänar du dessutom in ny arbetspension enligt 1,5 procent av årsarbetsinkomsten.

3 FÖRTIDSMINSKNINGEN

Om du tar ut partiell ålderspension före din lägsta pensionsålder, minskar den del av pensionen som du tar ut genom förtidsminskningen. Pensionen minskar med 0,4 procent för varje månad med vilken den tidigareläggs. Den förblir förminskad livet ut.

Figur 1

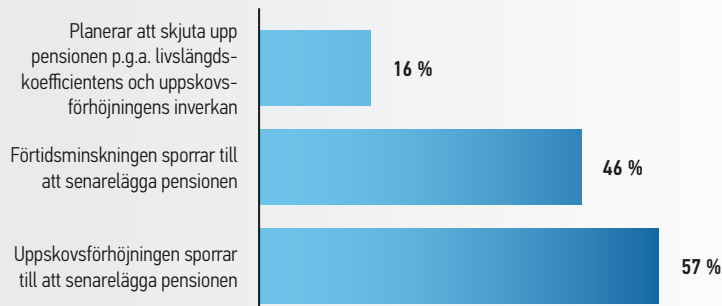
Tre mått på pensionskunskap

Källa: Pensionsskyddscentralen

Figur 2

Uppfattningarna om de ekonomiska sporrarna i pensionssystemet

Källa: Pensionsskyddscentralen

UNDER LUPPEN

Artificiell intelligens som assistent **EXPERIMENT SOM ARBETSMETOD**

På Pensionsskyddscentralen närmar man sig artificiell intelligens genom att testa sig fram. I stället för att beställa något färdigt är man själv med i utvecklingsprocessen och tar vara på all kunskap som uppstår på vägen.

TEXT ANTTI KARKIAINEN | FOTO KAROLIINA PAATOS

#DNM
&AP
ARE

VAD ÄR AI?

- maskinens förmåga att imitera mänskligt tänkande
- problemlösning som inte kan göras genom mekaniska beräkningar
- kan läras att identifiera likheter i stora materialmassor

Artificiell intelligens har obemärkt smugit sig in i vår vardag. Beställningsvideotjänsten *Netflix* vet vilken film jag vill se till näst och *Google* vet vilka skor jag köper nästa veckas tisdag.

Men vad har artificiell intelligens att erbjuda arbetspensionsbranschen?

Verktygen som drar nytta av artificiell intelligens kommer i alla fall att förbättra kundkontakten. Vi vet att människor inte vill ödsla tid på myndigheter och byråkrati då det finns roligare saker i livet. Artificiell intelligens kan då vara till hjälp genom att göra det enklare, snabbare och effektivare att sköta ärenden – såväl för både användare som tjänsteproducenter.

– Just därför utvecklas dessa tjänster. Hos oss kan vi till exempel dra nytta av artificiell intelligens i pensionsrådgivningen eller i ansökningstjänsten för intyg för utsända arbetstagare, berättar utvecklingschef **Virpi Rautiainen** på Pensionskyddscentralen.

”Chattbotar är robotar som utför kundtjänst.”

Virpi Rautiainen

KUNSKAPEN DELAS MED ALLA

På Pensionskyddscentralen har man närmast sig artificiell intelligens genom att testa sig fram för att se vad som fungerar. Det har öppnat ögonen för ett nytt sätt att tänka och nya möjligheter.

Under våren testades maskininlärningsmetoder för att förutsäga sjukpensioneringar. Projektidén föddes av en slump när Rautiainen och **Jarno Varis** inledde en diskussion om ämnet.

– Vår idé var att testa olika metoder så mångsidigt som möjligt, och öppet dela med oss av erfarenheterna till intresserade, berättar Varis.

Töver kunskandet uppnåddes också resultat: artificiell intelligens identifierade fyra av fem sjukpensionärer på basis av registeruppgifterna redan två år före pensionsfallet.

– Det är klart att artificiell intelligens i framtiden kommer att spela en central roll för att förebygga arbetsoförmåga. Till exempel som hjälp vid läkararbetet, berättar Varis.

Enligt Varis finns det mycket användning för försöksmetoderna i det sakkunnigarbete som utförs på Pensionskyddscentralen. Den artificiella intelligensen kan till exempel läras upp och bli en effektiv forskningsassistent.

– Maskinen söker outröttligt efter olika sorters modeller och klassificeringar från data. Den kan hitta kombinationer som människan inte kommit att tänka på, berättar Varis.

CHATTBOTAR KOMMUNICERAR SINSEMELLAN

Vi återkommer till pensionsrådgivningen som dragit nytta av den artificiella intelligensen. De första virtuella assistenterna används redan inom arbetspensionsbranschen, och i ibland ingår även artificiell intelligens.

Chattbotar är robotar som utför kundtjänst. Hur kan den service de ger se ut i framtiden?

– När olika organisationers chattbotar börjar kommunicera med varandra har vi redan kommit ganska långt, funderar Rautiainen.

I praktiken skulle det till exempel innebära att Pensionskyddscentralens bot frågar om råd av FPA:s bot.

– Det skulle göra att kunderna mer sällan behöver springa från lucka till lucka, säger Rautiainen. ■

Forskningen och samhället

KUNSKAP ÄR MAKT, sägs det. Kloka beslut kräver goda, breda kunskaper. Samtidigt översvämmas vi av information, volymen, som når oss, fördubblas på bara några år. Att välja rätt i det stora flödet är allt mera utmanande. I flödet finns det dessutom mycket som inte är sant, en del är med avsikt vilseledande. Det blir lättare att tro det vi vill tro på, också sådant som bara delvis är sant.

I en seriös samhällsdebatt behöver vi både fakta och värderingar

och xenofober vill stänga gränser och bygga murar mellan människor, vår öppna demokrati ifrågasätts. Vi har sett de här tendenserna tidigare i Europa, och spåren förskräcker. Den västerländska demokratin och vår nordiska modell är inte självskrivna för all evighet. För att utveckla och stärka båda, krävs ett ständigt och målmedvetet arbete.

INTE SEDAN 1930-TALET har vi haft så många politiska ledare i världen, som ljuger, förstärker fördomar och vilseleder med avsikt. Grundpelaren i våra nordiska länders demokrati är tillit. Så länge vi kan lita på att våra domstolar vill behandla oss lika, förvaltningen inte kan köpas, forskningen vill vara oberoende, massmedier är objektiva, trafikreglerna följs och grannen sophanterar, så länge kan vi leva i det tryggaste av samhällen. Också om vårt system kan svikta på alla de här områdena, så är det mycket marginellt.

TYVÄRR ÄR inte heller de nordiska länderna befriade från det moraliska förfallet i den allmänna debatten. Hatet florerar på nätet, nationalisterna

FORSKNINGENS UPPGIFT är att testa, ifrågasätta, pröva nya tankar och förse oss andra med relevant och nyttig information. I en snabbt föränderlig värld behöver vi ständigt ny kunskap för att forma en realistisk världsbild. Därmed har forskningen också ett ansvar för folkbildningen och det växer i takt med informationsflödet.

Pensionsskyddscentralens information om pensionärernas liv, ekonomi, hälsa, pensionssystemets hållbarhet och mycket annat är nyttig läsning för oss alla. Informationen är också ett gott underlag för goda beslut. Att presentera fakta kräver ibland flera ord än att tala halvsanningar. Som ofta är utmaningen därför, också i forskningen, att vara kort och tydlig.

I EN SERIÖS SAMHÄLLSDEBATT behöver vi både fakta och värderingar. Ibland måste värderingarna ge vika. För att sammanfatta det allmänna budskapet i den här artikeln: Vi måste tydligt säga nej till pensionshöjningar med pengar som inte finns, eller, med andra ord, med kunskap bygger vi en bättre värld, inte med populism eller hat. ■

Ole Norrback

Gästkolumnisten har varit riksdagsledamot i många år och haft flera ministerposter. Nu är han ordförande för Svenska pensionärsförbundet.

Bilaga

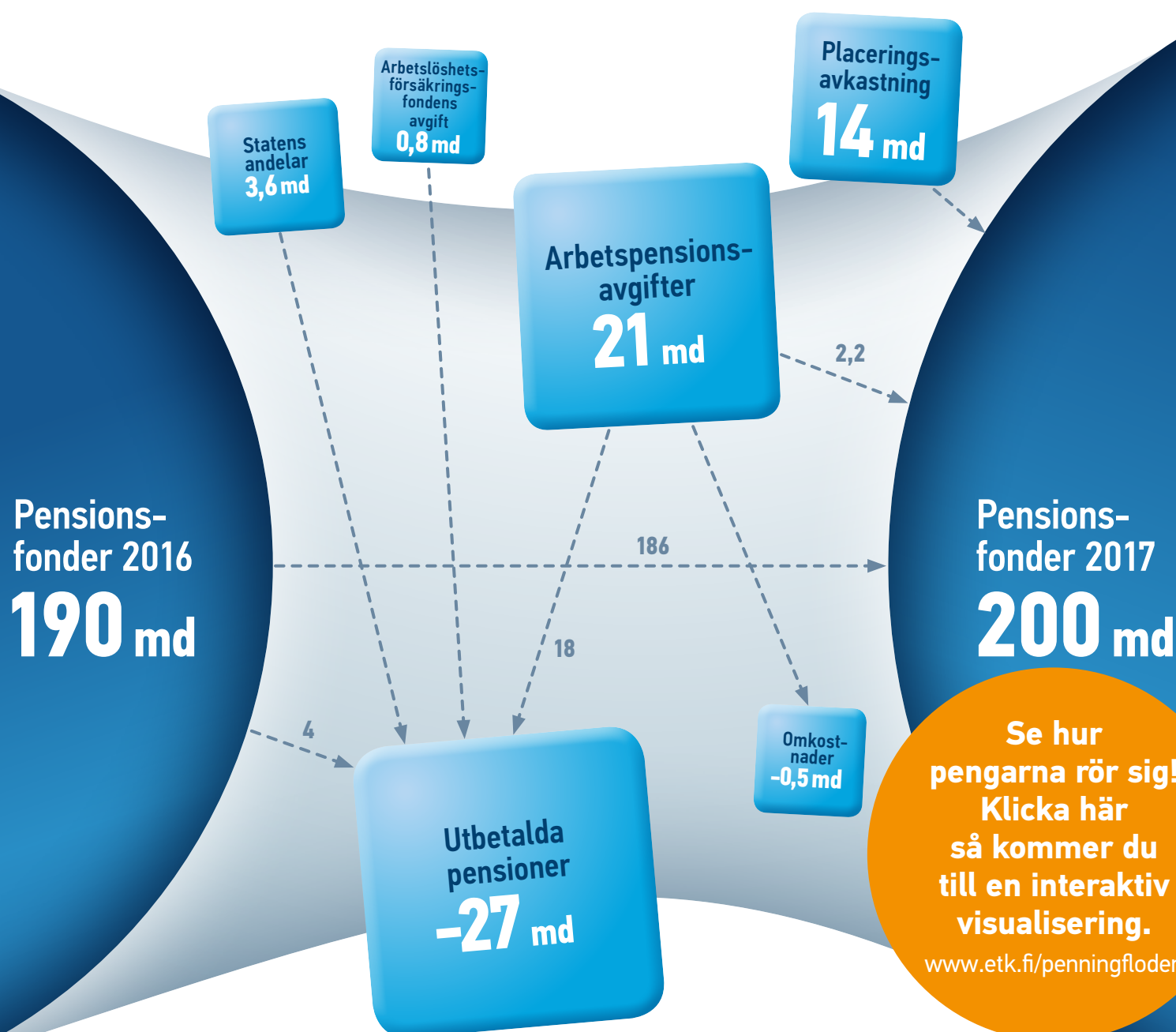
ARBETSPENSION

Bilagan ges ut av Pensionsskyddscentralen
och Arbetspensionsförsäkrarna Tela

1:2018

Arbetspensionsanstalternas bokslutsuppgifter

2017

Se hur
pengarna rör sig!
Klicka här
så kommer du
till en interaktiv
visualisering.

www.etk.fi/penningfloden

Penningflödet inom arbetspensionssystemet

Placeringsintäkterna ökade pensionsfonderna

Nettoplacingstillgångarna

200 MILJARDER

Arbetspensionsfondernas nettoplacingstillgångar var nästan 200 miljarder euro. Fonderna behövs, eftersom det redan nu betalas ut mer i pensioner än samlas in som arbetspensionsavgifter.

TEXT PETER HALONEN

Sedan fem år lever vi i en situation där det på hela pensionssystemets nivå betalas ut mer i pensioner än det samlas in genom arbetspensionsavgifterna. Utöver placeringsintäkterna påverkar det fonderande systemet i sig hur mycket pensionspengar det kommer in i fonderna. Enligt preliminära uppgifter samlades det år 2017 inom hela pensionssektorn in 2,2 miljarder euro ur pensionsavgifterna till fonderna, medan det togs ut 4,0 miljarder. Det betyder att man i nettobelopp använde 1,8 miljarder euro ur fonderna till pensioner.

I slutet av år 2017 uppgick pensionsfonderna till 199,9 miljarder euro om man räknar ihop de olika arbetspensionsförsäkrarnas fonder.

Pensionsfondernas roll ökar i framtiden, när de och placeringsintäkterna allt mer kommer att användas till att finansiera pensionerna. En orsak till att pensioner fondas är att penningflödet vänder sig ut till pensionstagarna till följd av att befolkningen åldras. I sista hand tryggas den finansiella hållbarheten av sysselsättningen, lönesummans och fondavkastningens utveckling och nativitet.

FINLÄNDARNAS PENSIONS FONDER ökade i alla olika förmögenhetsklasser på bred front. Under den senaste tiden har placeringstillgångarna ökat i synnerhet på grund av den snabbare globala ekonomiska tillväxten och företagens goda resultat. Viktiga centralbankers stimulerande penningpolitik har också bidragit till den positiva stämningen.

Samtidigt visar indikatorerna på olika ekonomiska aktörers optimism inför framtiden på höga siffror.

Visst finns det också risker, såsom ökande protektionism, geopolitiska spänningar och eventuella politiska kriser på olika kontinenter. Marknadsaktörerna har också febrilt funderat på om centralbankerna kommer att sträma åt sin penningpolitik snabbare än väntat. Skuld-

sättningen i den globala ekonomin har också gett investerare gråa hår.

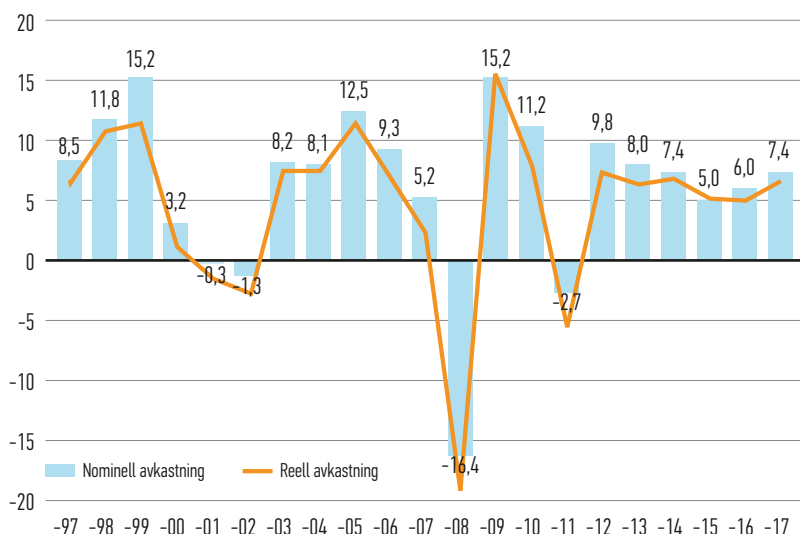
Pensionsförsäkrarna är dock solventa och klarar därför bra av tidvisa marknadsfluktuationer. De måste hålla sig till det viktigaste rättesnöret för placeringsverksamheten, dvs. lönsamma och betryggande placeringar.

I BÖRJAN AV FJOLÅRET trädde en solvensreform som gäller aktörerna inom den privata sektorn i kraft. I och med den beaktas placeringsverksamhetens risker bättre. Lagstiftningen ändrades också så att den aktieavkastningsbundna andelens vikt i avkastningskravet ska öka successivt.

Den aktieavkastningsbundna andelen av avkastningskravet på ansvarsskulden ökar pensionsanstalterna aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvar,

Nominell och reell avkastning på arbetspensionsplaceringarna åren 1997–2017 i procent av bundet kapital

TELA

Arbetspensionsanstaltarnas nyckeltal år 2017

	Bolag (ArPL, FöPL)	Stiftelser (ArPL)	Kassor (ArPL, FöPL)	SPK (SjPL)	LPA (LFöPL)	Keva staten/ SPF (OffPL)	Keva medlems- samfund (OffPL)	Keva kyrkan/ KCF (OffPL)	Sammanlagt
Försäkrade (antal)	1 812 644	19 211	26 994	7 350	62 190	133 000	515 000	18 000	2 594 389
Pensionstagare (antal) ¹⁾	1 075 057	20 784	25 805	8 302	117 384	256 000	398 000	19 000	1 920 332
Lönesumma/arbetsinkomst (mn €)	58 438,2	1 037,5	1 147,8	259,0	1 277,6	5 852,2	16 844,0	498,2	85 354,5

Inkomster (mn €)

Premieinkomst ²⁾	14 050,9	256,9	259,6	56,8	179,9	1 444,2	4 963,9	194,1	21 406,3
Nettoavkastning av placeringsverksamheten enligt verkligt värde	8 274,9	215,1	216,7	84,9	13,8	1 220,9	3 715,4	127,1	13 868,8
Nettoavkastning av placeringsverksamheten enligt verkligt värde (%)	7,4	6,7	6,7	8,1	4,3	6,6	7,7	9,0	7,4
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	8 748,5	137,8	170,5	62,8	5,9	696,6	3 715,4	84,2	13 621,7

Kostnader (mn €)

Utbetalda ersättningar ^{3) 4)}	14 761,4	302,3	351,6	133,7	814,0	4 568,5	5 000,8	200,9	26 133,2
Totala rörelsekostnader ⁵⁾	397,7	5,3	6,7	4,3	17,5	17,5	51,9	3,4	504,3

Tillgångar

Pensionstillgångar ⁶⁾	119 199,6	3 521,3	3 464,9	1 130,8	121,0	19 586,2	52 261,4	1 542,3	200 827,5
Placeringstillgångar enligt verkligt värde, mn €	117 788,8	3 520,1	3 400,3	1 128,8	297,1	19 586,2	51 870,8	1 542,3	199 134,4
Fördelning av placeringarna (basfördelning enligt verkligt värde, %)									
Ränteplaceringar	35,5	43,9	33,2	13,1	48,3	42,8	42,8	34,1	38,1
Aktieplaceringar	42,8	40,9	41,0	49,1	34,1	48,3	44,6	42,6	43,9
Fastighetsplaceringar	10,9	12,3	20,5	27,3	16,2	4,3	6,3	11,9	9,2
Övriga placeringar	10,8	2,8	5,3	10,5	1,4	4,7	6,3	11,4	8,8

Solvens

Solvenskapital sammanlagt	27 579,0	1 031,7	964,2	450,4	-	-	-	-	30 025,3
Solvensgräns €	16 214,8	445,6	451,1	156,8	-	-	-	-	17 268,3
Solvenskapital / solvensgräns	1,7	2,3	2,1	2,9	-	-	-	-	1,7
Solvensgrad -%	130,1	141,4	138,7	166,2	-	-	-	-	130,9

1) En pensionstagare kan få pension från flera pensionsanstalter

2) I premieinkomsten ingår inte den andel som bekostas ur statsbudgeten, FöPL 190,0 mn €, SjPL 57,5 mn €, LFöPL 657,8 mn € och OffPL (staten) 2 741,1 mn €.

3) Inkl. Arbetslöshetsfondens avgift bortsett från Keva (medlemssamfund, staten och KCF), där den ingår i premieinkomsten

4) Inkl. statens andel av FöPL

5) Exkl. placeringsverksamhetens kostnader

6) LFöPL-tillgångarna: ansvarsskuld, Kevas medlemssamfund: pensionsansvarsfonden, Keva staten och KCF: placeringstillgångar

som utgör pensionssystemets gemensamma buffertfond mot fluktuationer i aktiekurserna. Den ökade viken överför den risk som hänför sig till aktierna mer från den enskilda aktören till hela systemets nivå, vilket leder till att pensionsförsäkrarna kan öka portföljens risknivå genom en större andel aktieplaceringar.

AKTIEPLACERINGARNAS andel har i praktiken begränsats så att pensionsförsäkrarna har möjlighet att öka placeringarna av aktietyp upp till 65 procent av sina sammanlagda placeringar, om pensionsförsäkrarens egen solvens tillåter det.

I slutet av år 2017 utgjorde placeringarna av aktietyp 53 procent av samtliga placeringstillgångar. Deras andel ökade med 2,6 procentenheter under år 2017. Det är emellertid svårt att bedöma hur mycket lagändringen har ökat aktieplaceringarna och hur mycket den ökade aktiemängden kan förklaras med marknadssynen. Största delen av ökningen härrörde från positiv värdeökning.

DE NOMINELLA OCH DE REELLA avkastningssiffrorna skiljer sig från varandra. Figuren intill visar att största de-

len av placeringsåren har varit goda i avkastningshänseende. Några svagare stunder ryms ju också med, såsom teknologibubblan, finanskrisen och eurokrisen.

Avkastningen blev nominellt 7,4 och reellt lägre, dvs. 6,8 procent. På lång sikt har den genomsnittliga avkastningen under de senaste 21 åren varit nominellt 6,0 procent och reellt 4,4 procent.

Motsvarande siffror för de fem och tio senaste åren är 6,8 och 6,0 respektive 4,7 och 3,2 procent.

DE LÅNGSIKTIGA avkastningssiffrorna för olika år kan skilja sig betydligt från varandra beroende på vilken tidsperiod som används vid beräkningen.

Det väsentliga när man studerar avkastningssiffrorna är hur väl pensionsförsäkrarna har lyckats med sin placeringsverksamhet i ett långt tidsperspektiv. På längre sikt ökar pensionstillgångarna i sista hand med den ekonomiska tillväxten och inflationen.

Om den reella avkastningen antas vara 3,5 procent, har pensionsförsäkrarna uppnått antagandet på lång sikt. ■

Arbetspensionsbolagens bokslutssiffror år 2017

Varma		Ilmarinen		Elo		Etera		Veritas Pensions-försäkring		Pensions-Alandia		Sammanlagt	
2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾

FÖRSÄKRAD (antal)

ArPL	501 320	1,5 %	503 800	0,4 %	424 461	4,1 %	112 000	8,7 %	54 960	-2,7 %	11 787	4,7 %	1 608 328	2,2 %
FöPL (-försäkringar)	35 900	-0,3 %	63 052	2,5 %	83 978	-0,7 %	9 870	2,6 %	10 265	-1,8 %	1 251	2,0 %	204 316	0,5 %
Sammanlagt	537 220	1,4 %	566 852	0,6 %	508 439	3,3 %	121 870	8,2 %	65 225	-2,6 %	13 038	4,4 %	1 812 644	2,0 %

PENSIONSTAGARE (antal)

Sammanlagt	342 600	0,7 %	336 654	2,2 %	227 212	3,4 %	132 877	-1,8 %	31 206	2,8 %	4 508	2,7 %	1 075 057	1,5 %
------------	---------	-------	---------	-------	---------	-------	---------	--------	--------	-------	-------	-------	-----------	-------

INKOMSTER (mn €)

Premieinkomst

ArPL-premieinkomst	4 686,3	4,4 %	4 004,5	-0,1 %	3 087,1	6,5 %	752,2	11,5 %	460,6	3,0 %	42,1	6,7 %	13 032,7	3,8 %
FöPL-premieinkomst	184,3	-1,5 %	343,0	2,6 %	423,7	0,3 %	41,8	8,9 %	60,3	-2,0 %	4,1	2,9 %	1 057,2	0,9 %
Överföringsavgifter och återförsäkring	-3,1	-6,9 %	-36,8	9,2 %	0,0		0,0		0,0		0,0		-39,9	8,1 %
Premieinkomst sammanlagt	4 867,4	4,1 %	4 311,6	0,2 %	3 510,8	5,7 %	794,0	11,3 %	520,9	2,4 %	46,2	6,3 %	14 050,9	3,6 %
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	3 827,8	82,5 %	2 483,2	97,2 %	1 647,1	111,9 %	540,7	96,4 %	226,4	120,6 %	23,3	232,9 %	8 748,5	93,6 %
Sammanlagt	8 695,2	28,4 %	6 794,8	22,2 %	5 157,9	25,8 %	1 334,7	35,0 %	747,3	22,2 %	69,5	37,8 %	22 799,4	26,1 %

KREDITFÖRLUSTER (mn €)	12,4	-38,3 %	9,8	-13,1 %	23,2	5,3 %	0,3	-94,7 %	2,9	-17,5 %	0,1	15,5 %	48,7	-21,8 %
------------------------	------	---------	-----	---------	------	-------	-----	---------	-----	---------	-----	--------	------	---------

PENSIONSUTGIFT (mn €)

ArPL	5 265,2	3,7 %	4 456,7	4,5 %	2 742,0	5,0 %	1 142,6	1,0 %	379,0	5,9 %	28,2	7,3 %	14 013,7	4,0 %
FöPL	278,8	3,8 %	399,3	5,2 %	392,5	5,7 %	11,9	27,4 %	69,6	5,6 %	4,7	3,7 %	1 156,8	5,2 %
Sammanlagt	5 544,0	3,7 %	4 856,0	4,5 %	3 134,6	5,1 %	1 154,5	1,2 %	448,6	5,9 %	32,9	6,8 %	15 170,5	4,1 %
Kostnadsfördelning	-296,2	13,0 %	-134,2	-159,4 %	309,6	-5,8 %	-340,6	2,1 %	41,3	-34,0 %	11,0	-7,0 %	-409,1	-21,4 %
Sammanlagt	5 247,8	4,9 %	4 721,8	2,8 %	3 444,2	4,0 %	813,9	2,7 %	489,9	0,8 %	43,9	3,0 %	14 761,4	3,7 %

TOTALA DRIFTSKOSTNADER (mn €)

Anskaffning av försäkringar	7,9	-2,5 %	14,4	9,8 %	20,8	4,6 %	4,9	-5,1 %	3,0	-22,8 %	0,2	-19,2 %	51,1	1,7 %
Omkostnader för försäkringar	32,3	-16,8 %	41,2	-2,9 %	38,4	-0,8 %	11,0	0,3 %	5,9	10,9 %	0,1	-8,0 %	129,0	-5,4 %
Lagstadgade avgifter	11,4	3,6 %	10,3	0,0 %	8,0	3,9 %	1,8	3,5 %	1,2	1,3 %	0,1	-2,8 %	32,9	2,4 %
Övriga administrativa kostnader	18,1	-8,6 %	18,2	10,8 %	11,6	7,2 %	6,1	13,9 %	3,7	-7,9 %	0,9	4,8 %	58,7	2,3 %
Driftskostnader sammanlagt	69,6	-10,4 %	84,2	2,2 %	78,8	2,2 %	23,8	2,6 %	13,7	-4,1 %	1,4	0,4 %	271,5	-1,6 %
Omkostnader för ersättningsrörelsen	31,2	-8,0 %	35,0	-1,5 %	27,9	6,5 %	12,3	24,7 %	5,3	5,6 %	0,2	-27,3 %	111,9	1,0 %
Omkostnader för arbetshälsoverksamheten	5,9	3,5 %	5,0	5,1 %	2,1	-19,0 %	0,8	12,8 %	0,5	-10,2 %	0,0	0,0 %	14,3	-0,2 %
Omkostnader för placeringsverksamheten	22,6	9,7 %	26,2	6,8 %	25,8	7,3 %	12,4	22,8 %	7,5	11,9 %	0,9	10,6 %	95,3	9,9 %
Övriga kostnader	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Totala driftskostnader sammanlagt	129,3	-6,2 %	150,3	2,1 %	134,6	3,6 %	49,3	12,4 %	27,1	1,6 %	2,5	0,5 %	493,0	1,0 %

Totala driftskostnader i % av premieinkomsten	2,7	-0,3	3,5	0,1	3,8	-0,1	6,2	0,1	5,2	0,0	5,4	-0,3	3,5	-0,1
Driftskostnader i % omkostnadsinkomsten ¹⁾	67,0	-5,0	81,1	6,2	81,0	4,3	84,9	10,3	96,3	4,6	88,0	-3,2	77,8	2,5

FÖRDELNING AV TOTALA DRIFTSKOSTNADER

Anskaffning av försäkringar	6,1	0,2	9,6	0,7	15,4	0,2	9,9	-1,8	10,9	-3,4	8,0	-2,0	10,4	0,1
Omkostnader för försäkringar	25,0	-3,2	27,4	-1,4	28,5	-1,3	22,4	-2,7	21,8	1,8	5,8	-0,5	26,2	-1,8
Lagstadgade avgifter	8,8	0,8	6,9	-0,1	5,9	0,0	3,7	-0,3	4,4	0,0	4,0	-0,1	6,7	0,1
Övriga administrativa kostnader	14,0	-0,4	12,1	0,9	8,6	0,3	12,4	0,2	13,6	-1,4	36,2	1,5	11,9	0,1
Driftskostnader sammanlagt	53,8	-2,5	56,0	0,1	58,6	-0,8	48,4	-4,6	50,7	-3,0	55,1	0,0	55,1	-1,5
Omkostnader för ersättningsrörelsen	24,1	-0,5	23,3	-0,9	20,7	0,6	24,9	2,5	19,6	0,7	8,2	-3,2	22,7	0,0
Omkostnader för arbetshälsoverksamheten	4,6	0,4	3,3	0,1	1,6	-0,4	1,5	0,0	2,0	-0,3	0,5	-0,1	2,9	0,0
Omkostnader för placeringsverksamheten	17,5	2,5	17,4	0,8	19,2	0,7	25,2	2,1	27,7	2,6	36,2	3,3	19,3	1,6
Övriga kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totala driftskostnader sammanlagt	100		100		100		100		100		100		100	

ANSVARSSKULD (mn €)	36 696,2	9,5 %	33 390,9	6,1 %	20 134,5	8,7 %	5 845,6	8,9 %	2 730,1	9,5 %	292,6	8,9 %	99 089,8	8,2 %
---------------------	----------	-------	----------	-------	----------	-------	---------	-------	---------	-------	-------	-------	----------	-------

Decimalerna har avrundats.

1) Utan driftskostnader för placeringsverksamheten och arbetshälsoverksamheten och utan lagstadgade avgifter.

Varma		Ilmarinen		Elo		Etera		Veritas Pensions-försäkring		Pensions-Alandia		Sammanlagt	
2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾	2017	förändring, % ³⁾

FÖRDELNING AV PLACERINGAR (basfördelning enligt verkligt värde, mn €)

Ränteplaceringar	13 480,7	-1,6 %	15 158,4	-3,6 %	8 834,2	5,8 %	2 875,0	7,0 %	1 313,0	0,9 %	144,2	9,4 %	41 805,5	-0,2 %
Aktieplaceringar	20 426,6	11,4 %	17 755,9	15,9 %	9 142,8	23,0 %	1 812,0	5,5 %	1 188,9	26,2 %	101,7	-11,1 %	50 427,9	15,0 %
Fastighetsplaceringar	3 602,0	-1,1 %	4 682,9	11,5 %	2 811,8	-1,5 %	1 267,0	10,7 %	384,5	1,9 %	44,5	18,0 %	12 792,7	4,4 %
Övriga placeringar	7 900,0	10,0 %	1 757,9	-10,9 %	2 263,9	-20,9 %	516,0	-3,6 %	288,8	-6,1 %	36,0	99,1 %	12 762,6	-0,9 %
Sammanlagt	45 409,4	6,0 %	39 355,1	5,8 %	23 052,8	7,2 %	6 470,0	6,3 %	3 175,2	8,4 %	326,3	8,0 %	117 788,8	6,2 %

FÖRDELNING AV PLACERINGAR (basfördelning enligt verkligt värde, %)

Ränteplaceringar	29,7	-2,3	38,5	-3,7	38,3	-0,5	44,4	0,3	41,4	-3,1	45,2	1,5	35,5	-2,3
Aktieplaceringar	45,0	2,2	45,1	3,9	39,7	5,1	28,0	-0,2	37,4	5,3	35,7	-2,2	42,8	3,3
Fastighetsplaceringar	7,9	-0,6	11,9	0,6	12,2	-1,1	19,6	0,8	12,1	-0,8	12,9	0,5	10,9	-0,2
Övriga placeringar	17,4	0,6	4,5	-0,8	9,8	-3,5	8,0	-0,8	9,1	-1,4	6,2	0,2	10,8	-0,8
Sammanlagt	100		100		100		100		100		100		100	

NETTOAVKASTNING AV PLACERINGSVERKSAMHETEN

Avkastning på bundet kapital	7,8	3,1	7,2	2,4	7,4	1,8	6,0	-0,6	8,0	1,4	8,2	3,6	7,4	2,4
------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

RÄKENSKAPSÅRETS RESULTAT (mn €)

Försäkringsrörelsens resultat	33,8	189,4 %	13,3	137,5 %	-13,3	72,1 %	17,2	-9,0 %	3,5	105,9 %	0,3	-50,0 %	54,8	154,8 %
Placeringsverksamhetens resultat enligt verkligt värde	1 453,2	229,2 %	1 038,8	153,1 %	592,7	69,7 %	63,6	-53,2 %	103,2	36,5 %	12,3	296,8 %	3 263,8	130,5 %
Omkostnadsresultat	44,7	14,6 %	25,4	-29,6 %	23,3	-19,9 %	6,1	-42,7 %	0,7	-56,3 %	0,2	100,0 %	100,4	-13,9 %
Övrigt resultat	-7,9	-155,2 %	0,9	115,3 %	5,8	81,3 %	1,9	18,8 %	0,4	0,0 %	0,1	0,0 %	1,2	-90,9 %
Resultat totalt	1 523,8	233,5 %	1 078,4	166,1 %	608,5	82,3 %	88,8	-46,8 %	107,9	36,6 %	12,8	228,2 %	3 420,2	136,6 %
% av ArPL-premieinkomsten	32,5	22,3	26,9	16,8	19,7	8,2	11,8	-12,9	23,4	5,8	30,4	20,5	26,2	14,7
% av ansvarsskulden	4,2	2,8	3,2	1,9	3,0	1,2	1,5	-1,6	4,0	0,8	4,4	2,9	3,5	1,9

Placeringsverksamhetens nettoresultat enligt verkligt värde	3 342,7	71,2 %	2 693,4	54,5 %	1 607,6	40,1 %	369,8	-3,2 %	236,7	28,5 %	24,7	85,7 %	8 274,9	52,6 %
Avkastningskrav på ansvarsskulden	-1 889,5	-25,0 %	-1 654,6	-24,2 %	-1 014,9	-27,2 %	306,1	224,4 %	-133,5	-22,9 %	-12,5	-22,5 %	-4 398,9	-9,8 %
Sammanlagt dvs. placeringsverksamhetens resultat enligt verkligt värde	1 453,2	229,2 %	1 038,8	153,0 %	592,7	69,7 %	675,9	397,3 %	103,2	36,5 %	12,2	293,5 %	3 876,0	173,7 %

ÖVERFÖRING TILL KUNDÅTERBÄRINGAR ²⁾

Överföring till kundåterbäringar (mn €)	161,0	33,1 %	120,0	17,6 %	72,1	23,7 %	15,5	24,9 %	8,6	21,1 %	3,2	190,9 %	380,4	26,0 %
% av ArPL-lönesumman	0,8	0,2	0,7	0,1	0,6	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,9	0,6	0,7	0,1
% av ArPL-premieinkomsten	3,4	0,7	3,0	0,5	2,3	0,3	2,1	0,2	1,9	0,3	7,6	4,8	2,9	0,5

SOLVENSKAPITAL (mn €)

Eget kapital (efter avdrag för föreslagen vinstutdelning)	124,2	4,5 %	109,0	4,9 %	101,3	0,0 %	59,0	4,6 %	16,1	-4,5 %	1,2	3,8 %	410,9	3,1 %
Akkumulerade bokslutsdispositioner	-0,6	14,3 %	5,4	5,8 %	0,8	7,0 %	0,5	-37,5 %	1,7	-4,9 %	0,0		7,8	0,8 %
Värderingsdifferens mellan tillgångarnas verkliga värde och bokförda värde i balansräkningen	9 148,1	-5,0 %	6 185,6	3,7 %	3 265,4	-1,0 %	728,6	-18,9 %	501,0	2,1 %	39,8	3,4 %	19 868,5	-2,2 %
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	2 264,5	491,6 %	3 159,7	107,5 %	1 468,8	169,4 %	28,7	109,7 %	263,2	412,3 %	59,3	54,3 %	7 244,3	464,9 %
Utjämningsbelopp	0,0	-100,0 %	0,0	-100,0 %	0,0	-100,0 %	139,7	-34,5 %	0,0	-100,0 %	0,0	-100,0 %	139,7	-94,8 %
Åtaganden utanför balansräkningen	-1,2	0,0 %	0,0	100,0 %	0,0	0,0 %	-3,9	2,5 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-5,1	80,5 %
Övriga	-0,7	30,0 %	-39,0	5,7 %	-20,9	23,8 %	-22,9	-2,7 %	-3,5	1,9 %	0,0	0,0 %	-87,0	9,0 %
Solvenskapital sammanlagt	11 534,4	13,1 %	9 420,7	11,4 %	4 815,5	12,8 %	929,6	9,9 %	778,5	14,2 %	100,3	11,9 %	27 579,0	12,4 %
Solvensgräns ⁴⁾	6 820,0	25,0 %	5 373,0	27,1 %	3 040,2	28,4 %	597,6	-1,2 %	347,0	32,6 %	37,0	26,7 %	16 214,8	25,2 %
Solvenskapital / solvensgräns ⁴⁾	1,7	-10,5 %	1,8	-12,5 %	1,6	-11,1 %	1,6	14,3 %	2,2	-15,4 %	2,7	-12,9 %	1,7	-0,2
Solvensgrad ⁴⁾	133,5	2,6	131,2	2,0	125,9	1,6	116,4	0,9	131,6	2,1	143,0	2,0	130,1	2,1
Pensionstillgångar	45 947,7	6,5 %	39 633,6	5,9 %	23 443,9	7,4 %	6 599,0	4,9 %	3 241,9	8,6 %	333,5	8,6 %	119 199,6	6,5 %
PERSONAL (medeltal)	524	-3,0 %	543	0,9 %	462	2,4 %	237	2,6 %	152	2,0 %	2	0,0 %	1 920	0,5 %

2) I Pensions-Alandias överföring till kundåterbäringar ingår också överföring från försäkringsrörelsen (VA2).

3) I kolumnen Förändring, % anges förändringen i procent, om siffran har engetts i euro i kolumnen 2016. Om det i kolumnen 2016 anges procentsatser, anges förändringen i procentenheter.

4) Lagstiftningen har ändrats i början av år 2017. Solvensgraden för år 2016 anges i enlighet med den nya lagstiftningen.

Pensionssystemet i Finland erbjuder de försäkrade trygghet i många former. Mätt med pensionsutgifterna ökar förmånerna snabbt under de närmaste åren, eftersom befolkningen åldras.

Pensionssystemets hållbarhet bygger på **RISKHANTERING**

TEXT MAURI KOTAMÄKI

Enligt befolkningsprognosen kommer befolkningsandelen i åldern 65+ att öka med i snitt 25 000 personer varje år under de närmaste tio åren. Enligt Statistikcentralens prognos kommer befolkningen i arbetsför ålder inte att öka nämnvärt, vilket leder till att äldreförsörjningskvoten försvagas. I framtiden kommer det att finnas mera åldringar i proportion till den arbetsföra befolkningen, som betalar skatter och avgifter för arbete.

Delvis är det att befolkningen åldras en följd av att livslängden ökar, vilket är en fin och eftersträvarvärd sak. I början av 1800-talet var den förväntade livslängden för ett nyfött flickebarn lite mer än 30 år, i början av 1900-talet ca 48 år, men år 2016 redan mer än 84 år. Att vi lever längre är ett tecken på bättre hälsa och teknologi och en högre inkomstnivå – allt som allt ökad välfärd.

DEN FÖRSVAGADE försörjningskvoten leder till en diskussion om hur pensionerna ska finansieras. En mindre mängd betalare och en större mängd mottagare skapar ett tryck att höja pensionsavgiften. Förstoringsglaset riktas på finansieringen av pensionerna.

Pensionssystemet i Finland är delvis fonderande. Inom den privata sektorn betyder det att 3,5 procentenheter av pensionsavgiften på i snitt 24,4 procent år 2018 fonderas för framtida ålderspensioner. Detta fonderade

penningbelopp växer ränta och ränta på ränta år efter år, tills personen går i pension.

Efter det börjar det fonderade kapitalet och det pensionsansvar som hänförs till individen upplösas. Inom den offentliga sektorn uppstår inget motsvarande individuellt beräknat ansvar, vilket betyder att fonderna för den offentliga sektorn snarare är buffertfonder.

FONDERING AV PENSIONERNA är lönsamt på längre sikt så länge som avkastningen på fonderna är tillräckligt hög. För att vara exakt bör fondavkastningen överstiga ökningen av lönesumman. Det är allt skäl att respektera detta resultat, som döpts till *Aarons regel*, genom att eftersträva en lämpligt hög avkastning, dvs. placera på ett lönsamt och betryggande sätt.

Under de senaste 20 åren har målet mer än uppfyllts; den reella avkastningen på pensionsfonderna har varit i snitt 4,3 procent medan lönesumman har ökat med litet mer än två procent.

Den del av pensionsutgiften som inte täcks genom att lösa upp pensionsfonder betalas direkt ur arbetspensionsavgiften. I praktiken är det fråga om en direkt inkomstöverföring från löntagarna till pensionärerna. Det är just denna del av pensionsavgiften som höjningstrycket gäller på grund av att befolkningen åldras.

Den ökning av utgiftstrycket som till en stor del beror

på att befolkningen åldras kan konkretiseras med en vändning som har skett under det senaste decenniet. År 2009 översteg utgifterna inom den privata sektorn de inflytande avgifterna, med beaktande av verksamhetskostnaderna. Samma förändring skedde inom det kommunala pensionssystemet i fjol. Det kom ändå inte som någon överraskning – man har redan länge insett vilket utgiftstryck befolkningens åldrande medför.

Trots utgiftsökningen är pensionssystemet fortfarande i stora drag finansiellt hållbart. Det är i hög grad pensionsfondernas förtjänst. Genom att lösa upp fonder och använda fondavkastningen kan vi undvika avsevärt större höjningar av pensionsavgiften och trygga pensionssystemets finansiella balans.

BERÄKNINGARNA om pensionssystemets framtid bygger dock på antaganden som är förknippade med osäkerhet. Ett sådant är antagandet om sysselsättningsgraden, som antas i snitt uppnå en nivå på drygt 72 procent på lång sikt.

Det finns alltså fortfarande en del att göra för sysselsättningsutvecklingen för att bättre kunna garantera den finansiella balansen. Tills vidare ser det ut som en sysselsättningsgrad på 72 procent kan uppnås på konjunkturcykelns topp, fast den borde vara ett långsiktigt medeltal. Det finns alltså skäl att försöka förbättra sysselsättningen ytterligare också med tanke på finansieringen av pensionerna.

På sistone har nativitetsutvecklingen väckt oro. Nativiteten har minskat varje år under det här årtiondet och det är inte ännu klart hur bestående förändring det är fråga om. Om nativiteten förblir låg skapas det ett tryck att höja pensionsavgiften på lång sikt.

Pensionsfonderna har samlats in för exakt ett användningsändamål, betalning av pensioner. Till dags dato har det uppkommit pensionsansvar, dvs. intjänade pensioner, för ca 650 miljarder euro, varav 200 miljarder euro har fonderats. Fonderingsgraden är något under en tredjedel.

Vi har orsak att vara nöjda över de pensionstillgångar som har samlats in under de gångna åren. Framtiden ser också någorlunda bra ut, även om det finns osäkerhetsfaktorer. Det väsentliga är att vi tar riskerna för finansieringen av pensionerna på allvar redan innan situationen är akut. Det skapar förtroende för vårt pensionssystem också i framtiden. ■

Ordlista

AKTIEAVKASTNINGSBUNDET TILLÄGGSFÖRSÄKRINGSANSVAR Med hjälp av det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret bär arbetspensionssystemet gemensamt en del av risken som orsakas av aktiernas svängningar. Beloppet på det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret beror på hur pensionsanstaltarnas aktieavkastning i snitt ser ut.

ANSVARSSKULD Ansvarsskulden är en uppskattning av bolagens framtida pensionsutgifter till den del de har fonderats. Den antecknas i bokslutet.

DELVIS FONDERANDE SYSTEM Pensionssystem där pensionerna finansieras med både arbetspensionsavgifter och tidigare insamlade fonder.

FONDERAD ANDEL Den del av en ArPL- eller SJPL-pension som bekostas genom det fonderande systemet. Den fonderade delen är på den pensionsförsäkrarens ansvar som har försäkrat anställningen. En fonderad del ingår i ålders- och invalidpensioner.

FÖRDELNINGSSYSTEM Pensionssystem där pensionerna finansieras med arbetspensionsavgifterna för respektive år.

NOMINELL AVKASTNING Den årliga procentuella avkastningen på arbetspensionsfonderna, där också höjningen av konsumentpriserna är medräknad.

OFÖRDELAT TILLÄGGSFÖRSÄKRINGSANSVAR Det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret är en del av ansvarsskulden som är avsedd att utgöra en buffert mot svängningar i placeringsverksamheten. Vid granskning av solvensen räknas den som en del av solvenskapitalet.

PENSIONSTILLGÅNGAR Solvenskapitalet och den ansvarsskuld som används vid solvensberäkningen sammanlagt.

REALAVKASTNING Realavkastningen är den årliga procentuella avkastningen på arbetspensionsfonderna som överstiger konsumentprisernas utveckling.

SOLVENSGRAD Solvensgraden räknas som pensionstillgångarnas proportion till ansvarsskulden utan ofördelat tilläggsförsäkringsansvar. Solvensgraden anger med hur mycket pensionsförsäkrarens tillgångar överstiger ansvarsskulden.

SOLVENSGRÄNS Solvensgränsen fastställs så att det med stor sannolikhet finns solvenskapital kvar ännu efter ett år med beaktande av försäkringsrörelsens risker och fördelningen av placeringarna i olika tillgångsslag.

SOLVENSKAPITAL Solvenskapitalet består huvudsakligen av eget kapital, värderingsdifferenser i placeringarna och tilläggsförsäkringsansvar/ofördelat tilläggsförsäkringsansvar. Det är en buffert mot både placeringsrisker och försäkringsrisker.

VÄRDERINGSDIFFERENS Skillnaden mellan det verkliga värdet och det bokförda värdet på placeringar.

Tiden har medfört en KRAFTIG CENTRALISERING

Inom det lagstadgade arbetspensionssystemet fanns år 2017 sammanlagt 31 försäkrare. De stora aktörernas roll har ökat betydligt.

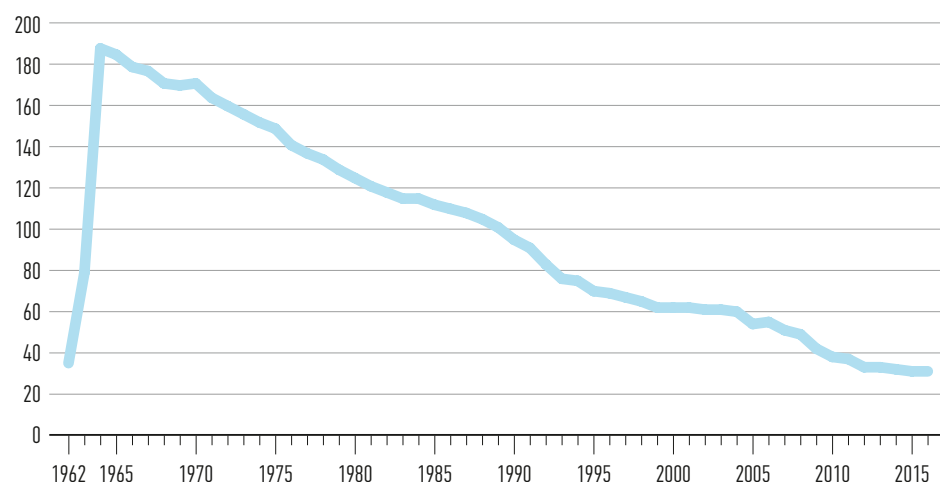
TEXT JAAKKO AHO

Största delen av premieinkomsten, hela 65 procent, gick till sex arbetspensionsbolag och en knapp tredjedel, 31 procent, till den offentliga sektorns pensionssystem. Resten styrs till mindre aktörer: två procent till 19 pensionsstiftelser, sex procent till pensionskassor och en procent till fem specialanstalter.

Verkställigheten av arbetspensionssystemet fördelas alltså mellan flera aktörer. På det sättet har arbetspensionssystemets risker decentraliserats och det uppstår konkurrens inom verkställigheten. Arbetspensionsbolagen inom den privata sektorn konkurrerar med varandra och pensionsstiftelserna och -kassorna. Försäkringen inom vissa särskilda branscher och den offentliga sektorn har enligt lag tilldelats bestämda aktörer.

DET DECENTRALISERADE arbetspensionssystemets utveckling har ända från början gått mot ett mindre antal pensionsanstalter. År 1964 fanns det 188 försäkrare inom syste-

Antalet arbetspensionsanstalter

met. Centraliseringen blir särskilt synlig bland pensionsstiftelserna, som det år 1964 fanns sammanlagt 161 av.

Den senaste betydliga minskningen av antalet pensionsstiftelser skedde efter finanskrisen år 2009. Då överfördes sex pensionsstiftelsers försäkringsbestånd till arbetspensionsbolagen.

BLAND ARBETSPENSIONSBOLAGEN har det också skett centralisering. År 2014 fusionerades Tapiola och Fennia och bildade Elo. I början av år 2018 gick arbetspensionsbolagen Ilmarinen och Etera samman. Dessutom har arbetspensionsbolagen Veritas och Alandia meddelat om en sammanslagning år 2019.

Sammanslagningarna motiveras bl.a. med inbesparingar på administrativa kostnader.

INOM DEN OFFENTLIGA sektorn har verkställandet också centraliserats. Staten, kommunerna, evangelisk-lutherska kyrkan och FPA:s personal har alla egna, separata pensionssystem. Skötseln av försäkringarna har emellertid koncentrerats till Keva på 2010-talet.

Den centralisering som sker inom arbetspensionssystemet är inte exceptionell. Motsvarande har skett också inom den övriga finansbranschen. T.ex. bankverksamheten har centraliserats en hel del under de senaste decennierna. ■

Sakkunniga som sammanställt bilagan

JAAKKO AHO
Aktuariechef, PSC

PETER HALONEN
Analytiker, TELA

MAURI KOTAMÄKI
Nationalekonom,
TELA

EEVA PUUPERÄ
Kostnadsfördel-
ningsspecialist,
PSC

MAIJA SCHRALL
Statistikplanerare,
TELA

REDAKTION: Anne Iivonen, Pensionsskyddsentralen
GRAFISK FORMGIVNING: Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy
FOTON: Pensionsanstalterna och bildbyråer
UTGIVARE: Pensionsskyddsentralen och Arbetspensionsförsäkrarna TELA
Bokslutsbilagan utkommer 11.6.2018 i Arbetspension, som också finns som e-tidskrift på Työeläkelehti.fi.
Bilagan finns också i pdf-form på webbplatserna Etk.fi och Tela.fi

Pensionsskyddscentralen har ordnat internationella konferenser två år i rad. I år var temat skillnaderna mellan mäns och kvinnors pensioner. På bilden fr. h. Francesca Bettio, huvudtalare på konferensen, forskningsavdelningens chef Susan Kuivalainen, direktör Mikko Kautto och specialforskare Kati Kuitto.

Internationell forskarkonferens:

RISKERNA FÖR KVINNORS ARBETSLIV

Nycklarna till mera jämställda pensioner finns i arbetslivsdeltagandet, lönenivån och familjepolitiken. Skillnader mellan mäns och kvinnors pensioner var temat för en forskarkonferens som ordnades på PSC i maj.

TEXT ANNE IIVONEN PETER LINDSTRÖM | FOTO KAROLIINA PAATOS

Huvudtalaren på konferensen, ekonomiprofessor **Francesca Bettio** vid universitetet i Siena bedömde att kvinnor kan få bättre pensioner genom en högre sysselsättningsgrad och längre yrkesbanor.

– Om vi mäter med antalet år i arbete har kvinnor i EU-länderna fortfarande kortare yrkesbanor än män. Kvinnornas arbetsår ökar dock snabbare i antal än männens, sade Bettio.

Kvinnors pensioner är nästan 40 procent mindre än mäns i Europa. Bettio tror dock inte att ojämställdheten i fråga om pensioner rättas till snabbt.

Utvecklingen kan också vända till det sämre.

– Kvinnor arbetar mera på deltid än män. Om deltidarbete blir allmännare, kommer kvinnornas sammanlagda lönesumma inte att komma i kapp männens inkomster.

Professor **Katja Möhring** från Mannheims universitet påpekade i sitt föredrag att kvinnors pensioner fortfarande försämras av att de får barn.

– I många länder har kvinnor som fått barn sämre pensioner än barnlösa kvinnor, berättade hon.

Mödrars svagare pensioner beror huvudsakligen på att de har haft en lägre lönenivå än kvinnor som ►

inte har barn. Enligt Möhring kan man i många västländer se ett slags "mammaböter" i lönenivån för kvinnor som fått barn.

BÄTTRE FAMILJEPOLITIK efterlystes av biträdande professor **Rense Nieuwenhuis** från Stockholms universitet. Om kvinnor fick en större andel av hushållens inkomster än idag, skulle jämställdheten förbättras tydligt, sade Nieuwenhuis.

– När båda vuxna i familjen beaktas i familjepolitiken, sker det framsteg i kvinnornas sysselsättning, löneutveckling och pensioner, kommenterade han.

Kvinnornas lönenivå ligger efter också i Finland. Specialforskare **Kati Kuitto** från Pensionsskyddscentralen presenterade preliminära forskningsresultat om riskerna för kvinnors yrkesbanor. Enligt Kuitto har finländska kvinnor vid 36 års ålder i genomsnitt arbetat nästan lika länge som män, mätt i arbetstimmar.

Deras genomsnittliga ackumulerade inkomst är dock bara 70 procent av männens.

– De preliminära forskningsresultaten ger vid handen att de nuvarande familjeledigheterna avsevärt minskar kvinnornas inkomster på både kort och lång sikt. Det syns också i kvinnors pensioner, sade Kuitto.

Direktör **Anna Rotkirch** från Befolkningsförbundet, som deltog i paneldiskussionen, uttryckte sina allvarliga farhågor om födseltalens utveckling.

– Nativiteten har sjunkit dramatiskt under den allra senaste tiden. Siffrorna får en verkligen att rycka till. Vart är vi på väg, om det inte föds barn som kan betala framtidens pensioner, undrade Rotkirch.

I PAUSDISKUSSIONERNA kom det upp många lösningsförslag. Internationella jämförelser intresserar dem som arbetar med pensionsfrågor. Familjeledigheter och hur

Katja Bjerstedt från Varma erkänner att hon är storkonsument av forskningsresultat.

Inka Hassinen från SHM var intresserad av de internationella forskarnas anföranden.

de fördelas mellan föräldrarna har diskuterats också i Finland.

Men man har inte nått fram till beslut, såsom nationalekonom **Katja Bjerstedt** från arbetspensionsbolaget Varma konstaterade. Hon ser också behovet av omsorg som en intressant del av den demografiska politiken när befolkningen ändras.

– Vi vet att de som är i våra föräldrars ålder har ett ökat behov av vård och omsorg i framtiden. Samtidigt finns det en oro över sysselsättningsgraden och familjeledigheterna i relation till den. Om alla dessa teman kom det intressanta inlägg på konferensen.

Bjerstedt sade också att det är intressant att höra

Francesca Bettio, Rense Nieuwenhuis och Katja Möhring, längre till höger på samma rad, applåderar åt de fina föredragen.

Katja Veirto, som ansvarar för samhällsrelationer på arbetspensionsbolaget Elo, sade att hon får stöd för tankarna i arbetet på möten som detta.

Här träffas toppnamnen inom branschen, konstaterade Aart-Jan Riekhoff från Tammerfors universitet, här i samtal med Risto Vaitinen från Pensionsskyddsentralen.

Susan Kuivalainen, som förde ordet på konferensen, och Pensionskyddsentralens vd Jukka Rantala fortsatte diskussionen efter paneldebatten. I mitten Anna Rotkirch, en av paneldebattörerna.

forskarnas motiveringar och resonemang direkt från dem själva.

– Jag uppskattar verkligen sådan användarorienterad service.

INKA HASSINEN, konsultativ tjänsteman på social- och hälsovårdsministeriet, är en bekant syn på Pensionskyddsentralens forskningsseminarier. Hon hoppas att debatten om familjeledigheternas inverkan på pensionen fortsätter.

– Om jag fick besluta om någonting, skulle det vara på sin plats med bättre pensionstillväxt för sådan tid då man tar hand om barn, sade Hassinen.

Aart-Jan Riekhoff, specialforskare vid Tammerfors universitet, sade att det var som att komma hem när han kom på konferensen. Han börjar arbeta på Pensionskyddsentralens forskningsavdelning i augusti. Han anser att de mest betydande fenomenen idag har att göra med ojämlikhet.

– En av de frågor som måste lösas i samhället är hur vi kan göra politik som kan hejda utvecklingen mot större ojämlikhet, sade Riekhoff.

Katja Veirto kom till seminariet när dagen gled mot sitt slut, men hann ändå få ny information om aha-upplevelser om hur familjeledigheter och kvinnornas arbetsmarknadsställning påverkar pensionsskyddet. På kaffepausen fortsatte diskussionen om de belysande inläggen.

– Forskare hittar synvinklar som man inte har kommit att tänka på, konstaterade hon. ■

Nästan hundra forskare och sakkunniga som arbetar med pensionsfrågor i Finland och utomlands deltog i Pensionskyddsentralens forskningskonferens den 18 maj. Materialet finns tillgängligt på www.etk.fi/conference2018.

”Forskarna tar fram fakta och bidrar på det sättet till att göra samhället begripligare.”

Efterfrågan finns också utanför Finlands gränser

PENSIONSSKYDDSCENTRALENS forskningskonferenser kan ses som en tjänst för den finländska allmänheten som är intresserad av pensionsfrågor. Men de betjänar också sakkunniga runt omkring i världen. Direktör **Mikko Kautto** på Pensionsskyddsentralen ser redan de följande stegen framför sig.

– För oss ger konferenserna en möjlighet att presentera pensionssystemet i Finland för det internationella forskarsamfundet och berätta om hur vi arbetar och forskar, sade Kautto.

Han sade att man genom forskningskonferenserna också skapar grund för internationellt forskningssamarbete. Gemensamma projekt planeras redan på forskningsavdelningen.

– Vi har fått intensivare utländska kontakter. I och med att vi lär känna forskare och deras kompetensområden bättre är det möjligt att starta forskningsprojekt där forskare i två eller flera länder slår ihop sin kompetens.

Forskare utbyter kontinuerligt åsikter om teman som intresserar på EU-nivå. Forskarna tar fram fakta och bidrar på det sättet till att göra samhället begripligare.

Kautto säger att det finns efterfrågan på åsikter som grundar sig på forskning. I forskningen söker man svar på frågor som kommer upp i pensionspolitiken och samhällsdebatten om pensionerna.

– Om vi känner den internationella forskningen kan vi hitta allmängiltiga lösningar som kan fungera både här hemma och i andra länder, sade Kautto. ■

Företagarnas FöPL-arbetsinkomster har minskat

Mer än 20 procent av företagen försäkrar sin arbetsinkomst ungefär enligt minimibeloppet. Underförsäkring kan leda till låg pension.

Vesa Laitinen

Eeva Poutiainen
Utvecklingschef
Pensionsskyddscentralen

FÖRETAGARE ordnar själva med sitt pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare (FöPL). Som grund för pensionstillväxten fastställer pensionsanstalten på företagarens ansökan en arbetsinkomst som borde motsvara värdet av företagarens arbetsinkomst. Pensionsavgifternas belopp och pensionstillväxten räknas enligt den fastställda arbetsinkomsten.

Medelvärdet av arbetsinkomsterna i försäkringar som var i kraft i slutet av år 2017 var 22 600 euro om året. Det minskade med ca tre procent från år 2016.

I slutet av fjolåret fanns det sammanlagt 205 000 FöPL-försäkrade. Ca 22 procent av dem hade en arbetsinkomst som låg nära den lagstadgade nedre gränsen för försäkringsskyldigheten, 7 645 euro, och 27 procent av dem hade en arbetsinkomst på mindre än 10 000 euro. Fördelningen av arbetsinkomstbeloppen lutade i fjol allt mer mot minimibeloppet (figur 1).

År 2015 höjdes den nedre gränsen för arbetsinkomst som berättigar till arbetslöshetsförmåner till nästan 12 600 euro från tidigare 8 520 euro. I fjol hade ca en tredjedel av de försäkrade en arbetsinkomst som låg under gränsen för rätten till arbetslöshetsförmåner. Hälften av företagen hade en pensionsgrundande arbetsinkomst på mindre än 16 000 euro.

Vid en jämförelse av närings- och affärsidkarnas FöPL-arbetsinkomster och deras beskattningsbara förvärvsinkomster konstaterades att arbetsinkomsten i snitt uppgick till 70 procent av förvärvsinkomsterna.

CA EN TREDJEDEL av de FöPL-försäkrade är kvinnor. Företagarkvinnornas genomsnittliga arbetsinkomst är ca 87 procent av företagarmännens. Överlag utgör de FöPL-försäkrade ca sex procent av finländarna i åldern 18–67 år. Andelarna har hållits jämna de senaste åren.

Hälften hade en arbetsinkomst under 16 000 euro.

Med åldern stiger den genomsnittliga försäkrade arbetsinkomsten (figur 2). I synnerhet i åldersgrupperna nära pensionsåldern var arbetsinkomsterna klart högre än genomsnittet.

BLAND NYA FÖRETAGARE inleder nästan 40 procent med att försäkra sig enligt minimigränsen

för FöPL (figur 3). Andelen har ökat kraftigt, hela 16 procentenheter på tre år. Har den kraftiga höjningen av den nedre gränsen av rätten till arbetslöshetsförmåner medfört att nya företagare nu allt oftare värderar sin arbetsinsats till ungefär minimigränsen i FöPL, 7 645 euro?

Andra populära belopp för begynnelsearbetsinkomst är den nedre gränsen för rätten till arbetslöshetsförmåner, 15 000 euro, 20 000 euro och 30 000 euro. Den genomsnittliga begynnelsearbetsinkomsten var 16 600 euro i fjol. Nya företagare har i snitt mindre arbetsinkomster än andra företagare i alla åldersgrupper med undantag av de allra yngsta. Det att nya företagare fastställer mindre arbetsinkomster än förr förklarar också delvis minskningen av medeltalet av de gällande arbetsinkomsterna.

STATISTIKEN ger inte svar på varför i synnerhet minimigränsen har ökat så kraftigt i popularitet som begynnelsearbetsinkomst under de senaste åren. Det är möjligt att den ekonomiska situationen har lett till försiktighet vid fastställandet av arbetsinsatsens värde.

I början av företagsverksamheten har företagen mycket utgifter och fastställer kanske därför arbetsinkomsten till ett för lågt belopp i förhållande till arbetsinsatsen. Hos en del motsvarar den låga arbetsinkomsten emellertid arbetsinsatsen t.ex. för att företagsverksamheten är en bisyssla.

En del företagare har låga inkomster och har kanske inte heller senare möjlighet att höja sin arbets-

inkomst. Priskonkurrensspekter kan också i vissa fall styra företagaren att minska arbetsinsatsen. FöPL-försäkringen kan också uppfattas som dyr.

Pensionsbarometern år 2017 visade att företagar- nas förtroende för pensionssystemet är svagare än genomsnittet. Det är möjligt att frågan om förtroende för systemet gör företagarna fundersamma när det gäller att bestämma nivån på den försäkrade arbetsinkomsten. En del av företagarna pensionssparar också på annat sätt utöver den lagstadgade försäkringen.

En arbetsinkomst på rätt nivå är viktig för företagarens hela sociala trygghet. Om arbetsinkomsten har fastställts lågt i förhållande till arbetsinsatsen, har det betydelse inte bara för pensionen utan också företagarens övriga sociala trygghet, såsom sjuk- och föräldradagpenning.

Hur FöPL ska utvecklas diskuteras som bäst. Rätt nivå på arbetsinkomsten är en av frågorna. ■

LÄS MER

FöPL-försäkrade och -arbetsinkomster

(Arbetsinkomststatistik på www.etk.fi)

Allt fler nya företagare pensionsförsäkras sig på miniminivå

(Pressmeddelande på www.etk.fi 3.5.2018)

Rapporten Yrittäjien lakisääteinen eläketurva – työurat, työtulot ja rahoitus

(Eläketurvakeskuksen raportteja 10/2015)

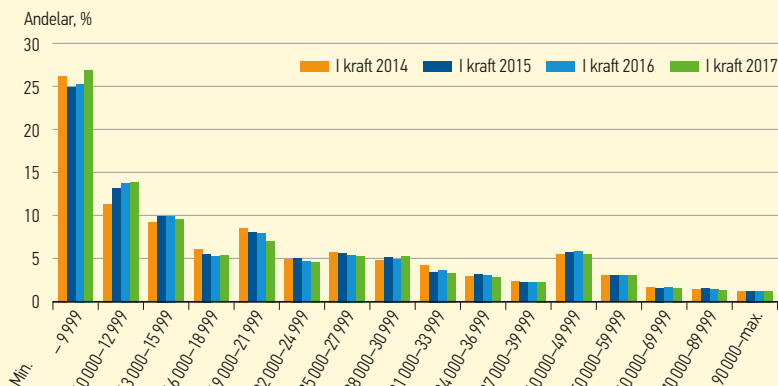
FöPL-arbetsinkomsten är grunden för företagarens sociala trygghet

- Företagarens arbetspension och socialförsäkringsförmåner bestäms enligt FöPL-arbetsinkomsten
- Arbetsinkomsten ska motsvara värdet av företagarens arbetsinsats
- Pensionsanstalten fastställer arbetsinkomsten på ansökan av företagaren
- År 2018 är FöPL-avgiften 24,1 procent av arbetsinkomsten före 53 och efter 63 års ålder och 25,6 procent av arbetsinkomsten i åldern 53–62 år.
- Nya företagare får 22 procents rabatt på pensionsavgifterna i fyra års tid
- Arbetsinkomsten höjs årligen automatiskt med lönekoeficienten

Figur 1

Arbetsinkomster i gällande FöPL-försäkringar, euro

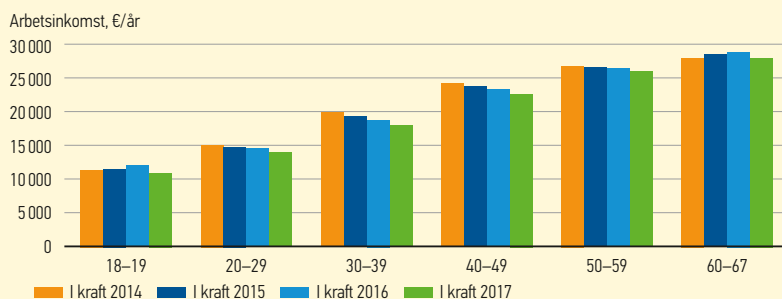
Medelvärden på arbetsinkomsterna enligt 2017 års lönekoeficientnivå var: 23 800 euro år 2014, 23 600 euro år 2015, 23 300 euro år 2016, 22 600 euro år 2017.

Figur 2

Utvecklingen av arbetsinkomstens medelvärde efter ålder

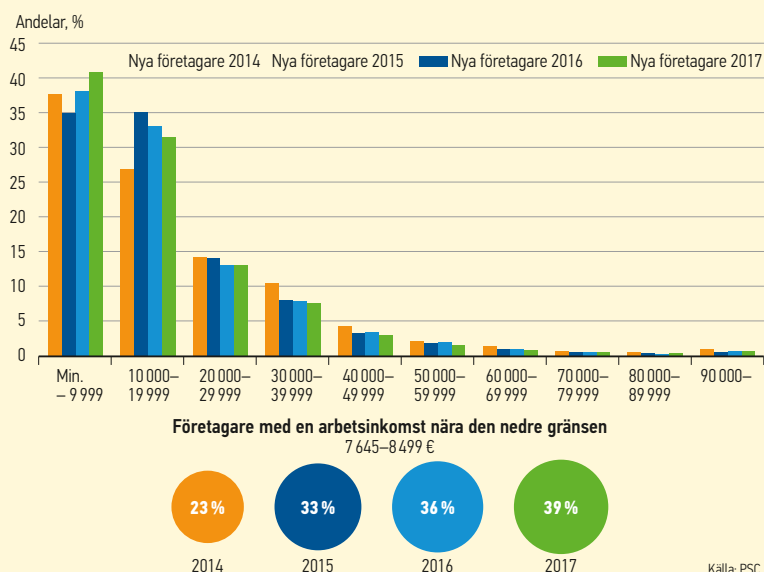
Arbetsinkomsterna har uppräknats med lönekoeficienten till 2017 års nivå.

Figur 3

Arbetsinkomster i nya FöPL-försäkringar, euro

Medelvärden på begynnelsearbetsinkomsterna enligt 2017 års lönekoeficientnivå var: 19 900 euro år 2014, 17 600 euro år 2015, 17 300 euro år 2016, 16 600 euro år 2017.

Källa: PSC

Vilma Sefiani, 83:

JAG ARBETAR SÅ LÄNGE ORKEN TILLÅTER

Klockan sju på morgonen med en svischande dammvippa och steg till cha-cha-cha börjar Sefiani sitt arbete.

TEXT ANNE IIVONEN | FOTO KAROLIINA PAATOS

INDIVIDUELL FÖRTIDSPENSION

SOM PENSIONSFORM lanserades individuell förtidspension i en tid då det rådde ekonomisk tillväxt. Åren 1986–2010 gick ca 115 000 löntagare i individuell förtidspension.

I början kunde man redan som 55-åring gå i individuell förtidspension.

För dem blev arbetspensionen permanent mindre än

full ålderspension.

Sedermå höjdes åldersgränserna, först till 58 och sen till 60.

Som pensionsform upphörde individuell förtidspension i och med 2005 års pensionsreform. Efter en övergångstid beviljades de sista pensionerna av detta slag år 2010.

VEM?

Vilma Sefiani

- städarbetare på RTK-Palvelu Oy
- arbetar som kontorsstädare och platsansvarig på huvudkontoret för Institutet för hälsa och välfärd på Tilkka-backen i Helsingfors
- pensionerades år 1992 med individuell förtidspension vid 58 års ålder
- har arbetat hela tiden efter det
- har fyllt 83 år.

Man måste gnugga sig i ögonen då Vilma Sefiani kommer emot i korridoren på huvudkontoret för Institutet för hälsa och välfärd. Framför sig skuffar hon en städvagn och parkerar den där vårsolens strålar når den genom fönstret. Vardagshjältinnan arbetar fortfarande. År 1992 fyllde Sefiani 58 år och samma år gick hon i individuell förtidspension.

För att få den var villkoret att arbetsförmågan var nedsatt. Individuell förtidspension var på sätt och vis en invalidpension på lindrigare villkor.

– Jag hade en åkomma som är vanlig för bokförare, artros i fingrarna, berättar Vilma Sefiani.

– Sticker det, trycker det, klämmer det någonstans? Berätta nu allt, sade läkaren som jag gick till på uppmaning av min arbetsgivare.

Det var också ett faktum att det inte längre gick bra för firman. Firman hon varit bokförare på gick i konkurs snart efter Vilmas pensionering.

UNDER DEN ekonomiska nedgången år 1992 trädde hon tillsammans med tiotusen andra löntagare ut ur arbetslivet med individuell förtidspension. Pensionen fick man, men inte levde man brett på den.

Nu har hon hunnit lönearbeta 25 år under pensionen för att få pengarna att räcka.

– Om jag stannade hemma skulle jag inte få någon lön, konstaterar 83-åriga Sefiani som rör sig fram med lätta steg.

Samhället betalar henne inga stöd som är beroende av prövning, och hon har inte ansökt om några heller. I vardagen har hon varit van att klara sig genom att arbeta.

– Allt som jag har, har jag skaffat med egna krafter. Mina fem barn tog jag hand om praktiskt taget som en ensamstående förälder.

– För mig har arbete aldrig känts som att dricka tjära. När ryggen börjar värka stryker jag på lite rysk värmekräm från en burk. Sen rör jag på mig och krämporna far sin kos, berättar hon.

TILL STOR DEL är det för pengarnas skull jag arbetar, medger hon. Inte endast för att hålla sinnet i gång.

Pensionering mitt i ett gott arbetsliv vid 58 års ålder innebar att de förtida pensionsåren minskade på pensionen permanent.

– Och för arbetet under pensionen har jag inte tjänat in någon ny pension. Jag hade redan hunnit bli för gammal, berättar Sefiani.

Det stämmer att fram till och med 2005 års pensionsreform tjänades pension inte in för arbete vid sidan av pension, och med födelseåret 1934 hade Sefiani hunnit överskrida den övre gränsen för försäkringsskyldigheten på 68 år när reglerna ändrades.

Sefiani bor med sina två katter i en förmånlig tvåa i ett av stadens bostadshus i stadsdelen Månsas i Helsingfors. Hyran tar en stor del av pensionen.

– Pensionen går till boendekostnader och så räcker den också till för katternas och min mat, säger hon med ett leende.

– Men utan lön skulle jag inte köpa något extra eller resa någonstans. Jag får i stort sett samma i lön som i pension.

– Förstås tar skattebjörnen en rejäl bit, säger hon något beklagligt.

På semestern tycker hon om att göra långa resor, till exempel till cha-cha-chans hemland Kuba eller till Brasilien.

– Jag dansar alltid när jag bara kan. Även för mig själv om jag inte har någon danspartner. På jobbet har jag ändå moppen som träningskamrat, gläder hon sig ■

Hemma skulle jag inte få någon lön

Vilma Sefiani efter 63 år i arbete.

Tack vare sina löneinkomster kan Vilma Sefiani varje år åka till Spanien och besöka sin dotter i tre månader. Det marockanska efternamnet är från ett tidigare äktenskap, född är hon i Heinjoki i Karelen.

Jorden runt

Pensionsnyheter från olika källor jorden runt och presentationer av pensionssystemen i andra länder Läs mer på www.etk.fi.

Kari Lindstedt
Informationsspecialist

NICARAGUA

Pensionsreform ledde till våldsamheter

ÅTMINSTONE 50 MÄNNISKOR har omkommit i demonstrationerna mot pensionsreformen och president Daniel Ortega. Protesterna började i slutet av april och pågick ännu i mitten av maj.

Orsaken var en planerad pensionsreform där förmånerna skulle skäras ner med fem procent och arbetstagarnas avgifter samtidigt höjas från 19 till 22,5 procent.

Målet för reformen var att begränsa det finansiella underskott som socialförsäkringsanstalten lider av.

Trots att lagreformen togs tillbaka fortsätter demonstrationerna. Medborgarna är missnöjda med den utbredda korruptionen i landet och med presidentens diktatoriska ledning.

France24.com
Yle 14.5.

BRASILIEN

President Temer: Jag lever!

PRESIDENT MICHEL TEMERs pension avbröts för två månader för att han inte hade intygat för pensionskassan att han levde.

I Brasilien måste pensionärer meddela myndigheterna en gång om året att de lever för att pensionsutbetalningen ska fortsätta. Temer hade inte uppfyllt kravet.

Han tog dock inte illa upp för det skedda. Han sade att han var nöjd över att bli behandlad på samma sätt som andra brasilianare.

Händelsen inträffade vid en symboliskt viktig tidpunkt, eftersom presidenten samtidigt försöker övertala kongressen att stöda impopulära nedskärningar i pensionerna.

New Strait Times 4.2.

TYSKLAND

Den lagstadgade pensionen förlorar i betydelse

I TYSKLAND har unga personer en svag tilltro till att den lagstadgade pensionen kommer att räcka till. Därför har den nya regeringen lovat trygga nivån på den lagstadgade pensionen. Samtidigt vill den vidareutveckla det privata pensionssparandet.

Regeringen har tillsammans med försäkringsbolagen lovat utveckla den individuella tilläggspensionen, dvs. den s.k. Riester-pensionen, som gör skattesubventionerat pensionssparande möjligt. Målet är att göra produkten mera lockande.

I höstas godkändes också de första helt avgiftsbestämda yrkesbaserade tilläggspensionerna (BRSG) och de första produkterna finns redan på marknaden.

IPE 8.1. & 13.2.

LANDSPRESENTATION

BELGIEN

- **Invånarantal:** 11,3 miljoner
- **Förväntad livslängd:** kvinnor 84 år, män 79 år
- **Pensionsålder:** 65 år
- Pensionsavgifter för hela lönen trots tak för pensionstillväxten

BELGIEN HAR separata lagstadgade pensionssystem för arbetstagare, företagare och offentligt anställda. Pensionssystemen liknar dock varandra.

Utöver det lagstadgade systemet finns det också yrkesbaserade och individuella tilläggspensioner.

Enligt de lagstadgade arbetspensionssystemen betalas ålders- och familjepensioner. Sjukpensioner betalas genom sjukförsäkringssystemet.

Arbetspensionssystemet finansieras genom ett fördelningssystem. Arbetstagarerna betalar 7,5 procent och arbetsgivarna 8,86 procent i arbetspensionsavgift.

Ålderspensionens storlek bestäms enligt lönen. Det finns ett tak för den pensionsgrundande lönen, ca 4 400 euro i månaden. För den del som överstiger gränsen tjänar man inte in pension. Arbetsgivar- och arbetstagaravgifterna tas dock ut för hela lönen.

Pensionen kan högst vara 60 procent av lönen för ensamstående och högst 75 procent av lönen, om pensionstagaren försörjer sin make. Kravet på försäkringstid är 45 år. I den medräknas också olika oavlönade perioder utöver tid i arbete.

Inom arbetspensionssystemet är pensionstaket, dvs. maximibeloppet för den månatliga pensionen, 2 720 euro i månaden.

Den allmänna pensionsåldern är 65 år, men man kan också få ålderspension i förtid under vissa förutsättningar. Pensionsåldern höjs stegvis till 66 år fram till år 2025 och till 67 år 2030.

De lagstadgade pensionerna sköts av Service fédéral des Pensions (SFP).

SVERIGE

Riksrevisionen: för strikta krav på arbetsoförmåga

RIKSREVISIONEN i Sverige bedömer att villkoren för ersättningar för arbetsoförmåga är för strikta.

Enligt myndighetens utredning har avslagsbeslut negativa effekter på människors ekonomi och hälsa.

I utredningen deltog 30 000 personer som sökte omprövning av ett avslag på ansökan om förmåner vid arbetsoförmåga.

De som fått avslag har dåliga möjligheter att få inkomster på arbetsmarknaden eller av andra stödformer.

Riksrevisionen vill också att det skrivs in i lagen en tidsfrist för när beslut om en förmån vid arbetsoförmåga ska meddelas.

SVT 24.4

ITALIEN

Populisterna: parlamentarikernas pensioner ska skäras ned

POPULISTPARTIERNA vill gallra bland tidigare parlamentarikers höga pensioner. Bakom tanken står populistpartierna Movimento cinque stelle och Lega Nord, som klarade sig bra i parlamentsvalet i våras.

Parlamentarikernas pensioner gallrades under **Mario Montis** premiärministerperiod år 2011, men ändringen gällde inte parlamentariker som gått i pension före år 2012. I Italien får politiker internationellt sett höga arvoden i förhållande till medelinkomsten.

Tidigare parlamentariker hävdar att förslagen strider mot grundlagen, eftersom ändringen skulle minska förmåner retroaktivt.

Financial Times 10.4

©

1:2018 | ARBETSPENSION

Alandia och Veritas går samman

VERITAS PENSIONS FÖRSÄKRING och Pensions-Alandia fusioneras i början av nästa år. Bolaget kommer att fortsätta sin verksamhet under Veritas' varumärke med Åbo som bas.

Efter fusionen har Veritas ca 8 200 ArPL-kunder och 11 500 FöPL-kunder. Bolaget har hand om sammanlagt ca 114 000 finländares pensionsskydd och förvaltar placeringar för 3,5 miljarder euro. Bolagen har haft ett koassuransavtal sedan år 1961 med delat ansvar för Pensions-Alandias försäkringar och med vissa gemensamma funktioner. Fusionen gör det kostnadseffektivare att driva verksamheten, eftersom man kan minimera dubbla kostnader, speciellt inom förvaltning och administration. Den årliga besparingen i administrationskostnader uppskattas till lite under en miljon euro.

– Fusionen stärker klart vår ställning som det fjärde alternativet på marknaden. Veritas kommer fortfarande att vara det minsta pensionsbolaget, men finansiellt mycket starkt. Små och medelstora företag har behov som skiljer sig från de storas, och de behöver ett mindre pensionsbolag som kan möta dem, säger Veritas verkställande direktör **Carl Pettersson**. –Det innebär goda nyheter för våra kunder. Den förbättrade kostnadseffektiviteten kommer att ha en positiv inverkan på våra kundåterbärningar. Samtidigt ger den oss möjligheter att ytterligare utveckla vår service.

Veritas och Alandia har en stark ställning bland svenskspråkiga kunder, men betjänar både på svenska och finska. ■

Kamp mot grå ekonomi på webben

NU FINNS ALLT offentligt material om bekämpningen av grå ekonomi och ekobrott på en gemensam webbplats. Den heter Grå ekonomi och brottslighet och upprätthålls av myndigheterna i samarbete.

I bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet i Finland deltar flera myndigheter som har många observationer och mycket information om ämnet genom sina lagstadgade uppgifter. Omfattningen av samarbetet mellan myndigheter och informationsutbytet i Finland är unik i hela världen. På webbplatsen finns all information samlad. Det förbättrar samhällets möjligheter att snabbt reagera mot oegentligheter.

– Under de senaste åren har myndighets-samarbetet inom övervakningen ökat målmedvetet och på det sättet har vi kunnat dra nytta av information som olika myndigheter redan har haft, konstaterar avdelningschef **Matti Ruotanen** på Pensionsskyddscentralens övervakningsavdelning.

ANGÅR ALLA

På webbplatsen finns aktuell information om hur omfattande fenomen det handlar om. Där får både företag och privatpersoner råd om hur man ska gå till väga för att skydda sig mot grå ekonomi. Det är en sak som angår alla. ■

Tela

► Vd **Risto Murto** från Varma fortsätter som styrelseordförande för Arbetspensionsförsäkrarna Tela. Första vice ordförande är vd **Jouko Pölönen** från Ilmarinen. Andra vice ordförande är fortsättningsvis vd **Timo Kietäväinen** från Keva och till tredje vice ordförande har valts vd **Pasi Strömberg** från Eläkekassa Verso.

Pölönen och Strömberg är nya styrelsemedlemmar i likhet med vd **Carl Pettersson** från Veritas.

I styrelsen fortsätter vd **Åsa Ceder** från Pensions-Alandia, vd **Satu Huber** från Elo, vd **Päivi Huotari** från LPA, ecklesiastikrådet **Leena Rantanen** från Kyrkans pensionsfond, vd **Timo Toropainen** från Pensionsstiftelseföreningen, och vd **Kari Välimäki** från Sjömanspensionskassan.

Elo

► Ekon. mag **Timo Hietanen** har utnämnts till direktör med ansvar för kundrelationer på Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo fr.o.m 1.4. Hietanen har tidigare arbetat som vice verkställande direktör med ansvar för kundrelationer och försäkringar på Etera.

Ilmarinen

► Tekn. dr, ekon. mag. **Kristiina Halonen** har utnämnts till direktör med ansvar för tjänster med anknytning till arbetsförmåga på Ilmarinen fr.o.m. 1.6. Hon kommer närmast från Arbetshälsoinstitutet.

E722

Pensionsskyddscentralens publikationer www.etk.fi/julkaisut

Sosiaali- ja terveyspalveluiden merkitys eläkeläisten toimeentulolle

Med hjälp av registermaterial undersöktes hur pensionärer anlidade social- och hälsovårdstjänster i Finland år 2015. Offentliga tjänster stöder människornas välbefinnande på många sätt och man kan tänka sig att de är en del av inkomstfördelningssystemet. Å andra sidan kan klientavgifter och andra hälsovårdskostnader bli en ekonomisk börda i synnerhet för låginkomsttagare som är sjuka.

Författare: Maria Vaalavuo

Serie: Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 02/2018

Työeläkkeiden kustannustenjako

I handboken presenteras hur pensionskostnaderna inom det lagstadgade arbetspensionssystemet i Finland fördelas mellan pensionsanstalterna. I boken förklaras beräkningsreglerna och -formlerna och bakgrunden till dem. Den innehåller också information om kostnadsfördelningen i praktiken och dess historia.

Författare: Hanna Mäkinen

Serie: Eläketurvakeskuksen käsikirjoja 02/2018

Educational differences in years of working life lost due to disability retirement

En studie av förändringen av tiden med sjukpension i olika sjukdomsgrupper och på olika utbildningsnivåer åren 2005–2014. Här ingår också en bedömning av hur befolkningens förändrade utbildningsnivå har påverkat förändringen av tiden med sjukpension.

Författare: Mikko Laaksonen, Juha Rantala, Noora Järnefelt och Jari Kannisto

Publikation: European Journal of Public Health 2018; 28(2):264–268.

KOMMER UT ÄRLIGEN

Työeläkkeiden kustannustenjako vuonna 2017

Mellan olika aktörer överfördes sammanlagt 1,5 miljarder euro i pensionspengar genom Pensionsskyddscentralens kostnadsfördelning år 2017. I rapporten beskrivs hur kostnadsfördelningen har ordnats i praktiken och vad som var speciellt bland det som skedde vid avstämningar år 2017.

Författare: Jaakko Aho, Saara Hurmerinta,

aAnne Laitinen, Hanna Mäkinen och Eeva Puuperä

Serie: Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2018

Pensioneringsåldern inom arbetspensionssystemet i Finland

I publikationen studeras pensioneringsåldern med hjälp av ett mått som tagits fram för detta ändamål, den förväntade pensioneringsåldern. I publikationen presenteras definitionen på och beräkningssättet för den förväntade pensionsåldern och beskrivs dess utveckling åren 1996–2017.

Författare: Jari Kannisto

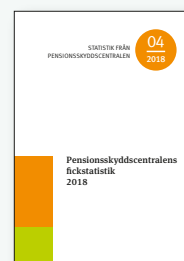
Serie: Statistik från Pensionsskyddscentralen 03/2018

Fickstatistik 2018 Taskutilasto Pocket Statistics

I Fickstatistiken finns central statistik över pensionsskyddet. Dessutom innehåller den uppgifter om hela den sociala tryggheten och om befolkningen i Finland. Publikationen ges ut på finska, svenska och engelska.

Serie: Statistik från Pensionsskyddscentralen 04/2018

Prenumera på vårt nyhetsbrev! www.etk.fi/nyhetsbrev